

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

Aftale om budget 2024

Indgået den 19. september 2023 mellem Venstre, Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Nye Borgerlige, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti.

1 Indledning: Stramt budget med klare prioriteringer

Sundhedsvæsenet er ramt af såvel interne som eksterne forhold, som komplicerer og besværliggør budgetlægningen.

Samfundet døjer stadig med eftervirkningerne af en historisk høj inflation og ingen ved, om der igen kommer ekstraordinært høje energipriser til vinter. Beskæftigelsen er historisk høj, og det udfordrer mange brancher i at kunne rekruttere den rette arbejdskraft. Og der er til stadighed efterspørgsel på handling – og endnu mere handling – for at kunne håndtere klimaforandringerne og reducere udledningen af klimagasser.

Samtidig er sundhedsvæsenet fortsat påvirket af eftervirkningerne af corona-pandemien og sygeplejerskestrejke, og sundhedsvæsenet har i en årrække stået i en historisk svær rekrutteringssituation og stigende demografisk pres. Det har alt sammen bidraget til lange ventelister og problemer med at sikre tilstrækkelig kapacitet i sundhedsvæsenet.

Aftalepartierne noterer sig, at økonomien er anstrengt - også mere anstrengt end tidligere. Det skyldes især stærkt stigende udgifter til inflation, medicintilskud og praksisområdet efter en årrække med begrænset vækst. Derudover taber Region Syddanmark også i 2024 en del af økonomiaftalens realvækst grundet yderligere fald i regionens bloktilskudsandel.

Region Syddanmarks strategi for økonomisk styring og planlægning er at tage de nødvendige skridt – på forkant – til at sikre mest mulig ro, forudsigelighed og tryghed om de økonomiske rammer på driftsenhederne. Den strategi har sikret, at Region Syddanmark på trods af en række vanskeligt styrbare forhold samlet set fortsat har en sund og robust økonomi, og at centrale sparerunder kan undgås, når der ses bort fra de besparelser på administration, som regionerne blev pålagt i årets økonomiaftale.

Denne strategi ændrer ikke ved, at budgettet for 2024 lægges under stramme økonomiske rammer, og det samme gælder for regionens driftsenheder. Netop set i det lys er det afgørende, at den hidtidige kurs for økonomisk styring og planlægning fastholdes, *jf. også afsnit 2.2.*

De ekstra midler, som blev tilført af regeringen, bidrager til et budget i balance, og reserveres til at imødegå de ekstraordinært store usikkerheder, bl.a. som følge af ovenstående forhold.

1.1 Prioritering af stabil drift på regionens sygehuse

Aftalepartierne prioriterer med budgetaftalen at sikre forudsætningerne for stabil drift på regionens sygehuse frem for nye politiske prioriteringer. I nærværende aftale er der som konsekvens heraf få nye politiske prioriteringer. Budgettet for 2024 er dermed stramt og ansvarligt.

Det er lykkedes for aftalepartierne at skabe et budget for 2024 i balance, uden at der gennemføres centrale sparerunder på sygehusene ud over de besparelser på administration, som regionerne blev pålagt i årets økonomiaftale.

Aftaleparterne prioriterer desuden, at budgettet for 2024 skal være så robust, at uforudsete udsving i udgifterne kan håndteres uden u hensigtsmæssige "stop-and-go" situationer og sparerunder. I budgettet for 2024 er således reetableret budgetværn, som i 2023 har håndteret uforudsete stigninger til medicintilskud og praksisområdet *jf. afsnit 2.*

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

Aftaleparterne noterer sig, at der er udsigt til, at der kan komme en række økonomisk udfordrede år frem mod indfasningen af effektiviseringsgevinsten fra det nye OUH. Her kan det blive nødvendigt at budgettere med konsolideringsmidler for at sikre balance og for at undgå uhensigtsmæssigt "stop-and-go" i den mellemsigtede økonomiske planlægning. Hvis regeringens håndsrækning til kommuner og regioner på 1 mia. kr. i forslaget til finansloven bliver vedtaget er økonomien i 2024 i balance uden konsolideringsmidler.

Regeringen har pålagt regionerne at spare 300 mio. kr. i 2024 på administration og har reduceret regionernes økonomiske ramme tilsvarende. I budget 2024 realiserer Region Syddanmark besparelsen, *jf. afsnit 2.3*, bl.a. ved tilbagerulning af tidligere politiske beslutninger, reduktion af puljer og på udpegede områder, hvor der vurderes at være besparelspotentialer for strategiske og tværgående indsatser. Det er prioriteret, at administration i de kliniske afdelinger ikke indgår som en del af besparelsen.

1.2 Ventelisterne skal nedbringes

Det er en afgørende prioritet for aftalepartierne, at overholdelsen af udredningsretten normaliseres, og at ventetiden til behandling normaliseres senest i løbet af 2024 svarende til målsætningerne i akutplanen, *jf. afsnit 3.1.1*.

Aktuelt er billedet, at ventetiderne har stabiliseret sig og samlet set er svagt faldende, og at overholdelsen af udredningsretten er på vej tilbage til niveauet før COVID.

Aftalepartierne er enige om, at den fortsatte normalisering af udredningsret og ventetid til behandling skal være højt prioriteret i 2024.

1.3 Psykiatri på dagsordenen

Psykiatri har været en klar politisk prioritering gennem de seneste år, hvor området har oplevet en markant vækst. I perioden 2017-2023 er psykiatrisygehusets budget således øget med ca. 250 mio. kr. i faste priser, og antallet af medarbejdere (opgjort som fuldtidsbeskæftigede) er øget med ca. 275 medarbejdere.

Bagtæppet for væksten er dels en klar prioritering af området gennem flere regionrådsperioder - herunder en ambitiøs psykiatriplan for 2020-2024, dels at området også er prioriteret nationalt, bl.a. via finanslovsmidler.

På trods af de massive politiske prioriteringer er psykiatrien fortsat presset af flere patienter, mangel på kapacitet og store udfordringer med rekruttering og fastholdelse, samtidig med der er ambitioner og ønsker om at forbedre psykiatrien. Ikke blot i regionalt regi, men også på tværs af sektorer.

Aftaleparterne ønsker derfor også, at den klare prioritering af psykiatrien skal fortsætte i 2024, *jf. afsnit 3.3*. Det skal ske gennem prioritering af midler til finansiering af den besluttede styrkelse og omorganisering af børne- og ungeområdet og den samlede konsolideringsplan for psykiatrien, samt ved at understøtte omlægning af de særlige pladser og etablering af et nyt integreret behandlingstilbud til patienter med dobbeltdiagnoser.

1.4 Rekruttering og fastholdelse af medarbejdere

Sundhedsvæsenet har fortsat udfordringer med rekruttering og fastholdelse af medarbejdere. Samtidig ser sundhedsvæsenet ind i en fremtid med større efterspørgsel på ydelser, mens ungdomsårgangene bliver stadig mindre.

Region Syddanmarks Hovedudvalg har formuleret 7 pejlemærker for rekruttering og fastholdelse, som udgør et stærkt fundament for den videre indsats på området. I budgetaftalen for 2023 markerede aftalepartierne opbakning til pejlemærkerne.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

Med dette afsæt lægger aftalepartierne vægt på, at medarbejderne i Region Syddanmark oplever en arbejdsplads med trivsel og godt arbejdsmiljø, og at medarbejderne oplever at have indflydelse på vagtplanlægningen, så der er balance mellem arbejdsliv og privatliv. Aftalepartierne lægger desuden vægt på, at sygehusene arbejder med at styrke og understøtte lederne, så de har gode forudsætninger for, sammen med deres medarbejderne, at udvikle patientbehandlingen, arbejdsmiljøet og trivslen.

Sygefraværet har været stigende, og aftalepartierne forventer en målrettet indsats for at styrke fremmødet og bringe sygefraværet ned på det politisk fastsatte mål for sygefravær til gavn for både patienterne og medarbejderne, *jf. afsnit 4.5*.

Aftalepartierne er enige om at nedsætte et særligt udvalg (§ 17 stk. 4-udvalg med fokus på trends og tendenser på fremtidens arbejdsmarked. Udvalget skal arbejde med regionens mulighed for at rekruttere og fastholde medarbejdere med fokus på de nye generationer af medarbejdere, seniorer og mænd i omsorgsfag. Udvalget skal udarbejde anbefalinger til mulige indsatser, og herunder inddrage ledelsens rolle heri, *jf. afsnit 4.7*.

1.5 Grøn Omstilling

Regionsrådet har sat en ambitiøs målsætning om, at regionens samlede udledning af CO₂ skal reduceres med mindst 35 pct. frem mod 2030. Der er i forlængelse heraf igangsat arbejde med en række konkrete strategier og projekter, som skal bidrage til det samlede reduktionsmål frem mod 2030.

Aftaleparterne noterer sig i den forbindelse, at de igangsatte projekter og strategier omfatter initiativer til at reducere medicinspild, reduktion af indkøb af diverse forbrugsvarer og andre forbrugsreducerede tiltag. Aftaleparterne ser frem til at arbejde videre med konkrete forslag på disse områder.

Med den fastlagte organisatoriske ramme, hvor opgaven med den grønne omstilling integreres i driftsenhederne, og hvor udviklingsopgaven er fordelt mellem enhederne, er fundamentet for de kommende års intensiverede indsats for at reducere CO₂-udledningen lagt.

Den seneste rapportering for den grønne omstilling 2022 viser, at regionen er på rette vej, men arbejdet skal intensiveres de kommende år, hvis de ambitiøse mål skal nås.

Aftaleparterne vil prioritere en Klimapulje af næste års konsolideringsmidler, *jf. afsnit 5.1*, og se på øvrige muligheder for økonomisk at finansiere større klimatiltag.

Aftalepartierne noterer sig desuden, at der er indgået en partnerskabsaftale om Klimaalliancen, der sikrer videreførelse af det gode samarbejde i DK2020 partnerskabet, *jf. afsnit 8.6*.

1.6 Prioritering, forbedring og optimering som indsatsområde

Aftaleparterne lægger vægt på, at de ressourcer vi har, bruges rigtigt. Det gælder både de økonomiske og de menneskelige ressourcer. Derfor er der grund til at fokusere på, hvordan det syddanske sundhedsvæsen bruger og prioriterer de samlede ressourcer bedst muligt.

Der er behov for at skærpe de nuværende prioriterings-, forbedrings- og optimeringsindsatser. Det skal bidrage til at finde tydelige og effektive veje til at indarbejde national og international viden og veje til fortsat at prioritere og synliggøre lokale og fagligt baserede initiativer, der taler ind i den samme dagsorden om at frigøre tid og ressourcer i den daglige drift.

Aftaleparterne noterer sig, at prioritering, forbedring og optimering kan ske på flere niveauer. For det første sker det som følge af nationale initiativer, der skal implementeres på enhederne. De nationale initiativer udspringer bl.a. af Medicinrådet, Behandlingsrådet og "Vælg Klogt". Aftaleparterne lægger til grund, at der tages de nødvendige skridt til at sikre implementering af de nationale anbefalinger.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

Prioritering, forbedring og optimering kan også ske som følge af lokalt forankrede og/eller regionsforankrede initiativer. De lokalt forankrede initiativer understøttes via den "Syddanske Forbedringsmodel". Modellen er Region Syddanmarks prioriterede værktøj til at identificere processer med spild og ikke-nødvendige procedurer – og dermed med potentiale for forbedring. Modellen sikrer, at medarbejdernes viden og ideer nyttiggøres i arbejdet. Regionsrådet og relevante udvalg præsenteres løbende for resultater af indsatser via den Syddanske Forbedringsmodel.

De lokalt forankrede initiativer kan også være af mere strukturel karakter. Her kan blandt andet muligheder for omstilling til mere ambulante behandling, nye behandlingsformer samt tværsektorielle tiltag være i fokus. Aftaleparterne lægger vægt på, at der på tværs af enhederne sikres god erfaringsudveksling, og at der i relevant omfang sikres en tværgående implementering og skalering.

Aftaleparterne forudsætter samtidig, at der også via innovationsstrategien genereres nye tiltag, der vil kunne sikre, at de nuværende ressourcer anvendes bedst muligt.

Den årlige temadrøftelse mellem regionsrådet og Hovedudvalget i 2024 vil tage udgangspunkt i erfaringerne med indsatsområdet prioritering, forbedring og optimering.

2 Hård økonomisk styring er nødvendig

2.1 Økonomaftalen 2024 sætter rammen for budgetaftalen

Budgetaftalen er indgået inden for rammerne af en stram økonomaftale for 2024.

Økonomaftalen indebærer et samlet løft for de fem regioner på knap 1,1 mia. kr. i 2024 til at håndtere de øgede udgifter. Region Syddanmarks umiddelbare andel af det samlede løft udgør 228 mio. kr.

Umiddelbart er væksten på niveau med tidligere år, men sker på et tidspunkt med markant stigende udgifter til medicintilskud, ikke mindst til diabetesmedicin. Også udgifter til praksis stiger betydeligt. Ligesom den kraftige inflation har påvirket den regionale økonomi negativt.

Samtidig falder regionens andel af det statslige bloktilskud – og dermed af det udgiftsloft, der er aftalt med regeringen – som følge af en relativt faldende befolkningsandel. Herved "mister" regionen godt 60 mio. kr., eller godt en fjerdedel, af det aftalte løft.

Hertil kommer som nævnt en yderligere prioritering af velfærden i regeringens forslag til finanslov for 2024, som vil tilføre yderligere godt 74 mio. kr. til Region Syddanmark. Med denne tilførsel vil der være tilvejebragt balance i budgettet for 2024.

Budgetlægningen for 2024 sker i en situation præget af ekstraordinære forhold og med markant større usikkerheder end vanligt. Det gælder bl.a. også i forhold til prisudviklingen og udgifterne til medicintilskud. I økonomaftalen er der ikke fuldt ud taget højde herfor, hvilket påvirker og presser driftsvilkårene for sygehusene og de øvrige driftsenheder.

Med denne aftale er der i Region Syddanmarks budget for 2024 forlods prioriteret 89 mio. kr. ekstra til bl.a.:

- ny overenskomst for almen lægehjælp
- ny lægevagtsaftale
- indfasning af initiativer i aftalerne om budget 2022 og 2023, herunder føde- og akutplan.

Herudover er afsat ekstra:

- 120 mio. kr. til medicintilskud

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

- 140 mio. kr. til praksisområdet
- 68 mio. kr. til at imødegå stigninger i energipriserne

Aftalepartierne noterer med tilfredshed, at regeringen med en ny sundhedspakke allerede fra 2023 afsætter nye midler til at styrke sundhedsvæsenet – ud over den realvækst, der er indeholdt i økonomiaftalen for 2024, og ud over styrkelsen af psykiatrien, der løftes med 3 mia. kr. frem mod 2030.

Varigt udgør løftet fra sundhedspakken 5 mia. kr. ekstra årligt, som skal styrke sundhedsvæsenet bl.a. gennem investeringer i det nære sundhedsvæsen, styrket kvalitet i kommunerne, bedre sammenhæng i patientforløb og behandling tæt på borgerens hjem. Fordelingen af økonomien i sundhedspakken udestår.

Regeringen har i august 2023 fremlagt sit forslag til finanslov for 2024. Aftalepartierne er enige om at gøre status i forlængelse af finanslovens vedtagelse. Skulle der heri være afsat midler til initiativer eller indsatser, som allerede er prioriteret med nærværende aftale, er der enighed om i fællesskab at prioritere de derved frigjorte midler.

2.2 Økonomisk styring og finansieringsmodel på sundhed

I Region Syddanmark er der truffet konkrete politiske valg, om den måde regionen arbejder med langsigtet og holdbar økonomisk planlægning og styring. Som konsekvens heraf har regionen en stabil, økonomisk situation, som skaber forudsigelighed og tryghed om rammerne for driftsenhederne.

Aftalepartierne lægger afgørende vægt på at videreføre denne tilgang til budgetlægningen samt at fastholde tidligere beslutninger om Region Syddanmarks finansieringsmodel på sundhed. Budgettet skal være robust, så det i det enkelte år er muligt at håndtere uforudsete/uforudsigelige udsving i udgifterne, bl.a. som værn mod uhensigtsmæssige ”stop-and-go” situationer og sparerunder.

Aftalepartierne er enige om:

- at stigende udgifter på store og svært styrbare områder som fx medicin og lægelige artikler finansieres centralt, og at der budgetteres på et niveau, så den forventede udgiftsudvikling på disse områder dækkes.
- at videreføre konsolidering for at aflaste udgiftspresen på regionens samlede, økonomiske rammer – drift og anlæg – i de kommende år og for at håndtere de store engangsudgifter, der vil være forbundet med indflytningen på det nye OUH.
- at medicinsk udstyr m.v. løbende udskiftes og fornyes i et tilstrækkeligt omfang, så regionen ikke skubber et efterslæb af vedligehold og fornyelse foran sig.
- at meraktivitetspuljen er en væsentlig del af finansieringsmodellen, at den kan adressere områder med væsentlig opdrift, samt at meraktivitetspuljen giver en vis agilitet i løbet af året samt mulighed for at fastholde indsatser for ventelisteafvikling.
- at teknologibidraget på 37 mio. kr. i 2024 som udgangspunkt fastholdes på sygehusene som bidrag til at løfte deres populationsansvar og imødegå det demografiske pres. Teknologibidraget forudsættes tilvejebragt via løbende gevinster ved at modernisere og udvikle opgaveløsningen, bl.a. via ny teknologi, nye behandlingsmetoder og forbedrede arbejdsgange.
- at der gennemføres indkøbsbesparelser på 20 mio. kr. årligt.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om i 2023 at konsolidere regionens drifts- og anlægsrammer ved bl.a. at fremrykke indkøb af medicin, indfri leasingforpligtelser og genforsikre pensionsforpligtelsen over for tjenestemænd.

Den løbende konsolidering bidrager til fortsat balance i et flerårigt perspektiv. Samtidig bidrager konsolideringen til at håndtere de engangsudgifter, der vil komme i forbindelse med indflytningen på det nye OUH. Endelig skaber den råderum til politisk prioritering af fx bygningsvedligeholdelse og renoveringer, klimasikring, grøn omstilling, investeringer i apparatur, it og inventar samt energioptimering o.lign.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

Regionsrådet fastlægger i december 2023 hvilke områder, der i 2024 omfattes af aktivitetsafregning.

2.3 Administrative besparelser

Aftalepartierne tager til efterretning, at regionernes udgifter til administration i 2024 skal nedbringes med 300 mio. kr. på landsplan, jf. økonomiaftalen for 2024. Midlerne tages ud af regionernes samlede økonomiske ramme for at tilvejebringe en ekstraordinær ramme til løn og arbejdsvilkår i den offentlige sektor.

Region Syddanmarks andel af den forudsatte besparelse i 2024 på administration udgør i alt 62,8 mio. kr. Aftalepartierne tilslutter sig, at besparelserne fordeles med 58,0 mio. kr. på Sundhed og 4,8 mio. kr. på Regional Udvikling.

Aftalepartierne noterer sig, at besparelserne har en størrelse, der betyder, at de ikke vil kunne realiseres, uden det har konsekvenser for serviceniveau og mulighederne for at understøtte udvikling og implementering, herunder også i forhold til understøttelse af den kliniske opgaveløsning. I lyset af den reducerede kapacitet til udvikling, implementering m.m. noterer aftalepartierne sig, at der ved fremtidige prioriteringer af større planer, indsatser og lignende kan være behov for at prioritere særskilte administrative ressourcer hertil.

På sundhedsområdet forudsættes det, at administrationen på de kliniske afdelinger friholdes.

Aftalepartierne er enige om at foretage en tilbagerulning af udvalgte tidligere politiske prioriteringer for at nå besparelsesmålet. Det gælder "borgerrettet support" fra digitaliseringsstrategien, der afvikles i lyset af, at der har været meget få opkald.

Derudover reduceres bevillingen til digitale kompetencer fra 10 mio. til 5 mio. kr. årligt. I den sammenhæng noterer aftalepartierne, at sygehusene ud over disse midler prioriterer digitale kompetencer som en del af den daglige drift, og at der i en række af de besluttede IT-projekter, fx EPJ Syd, er indarbejdet budgetter til uddannelse og efterimplementering.

Bevillingen til Syddansk Sundhedsinnovation reduceres med 2 mio. kr. årligt med hhv. 1 mio. kr. på sundhed og 1 mio. kr. fra regional udvikling.

Aftalepartierne noterer sig, at der i lyset af besparelsens samlede omfang bl.a. ses på reduktion af afsatte puljer, samt at 6,5 mio. kr. af besparelsen forudsættes realiseret centralt, dvs. i Danske Regioners organisation samt tilknyttede enheder. Derudover gennemføres besparelsen på udpegede områder, hvor den kan indhentes besparelser via strategiske og tværgående indsatser vedr. it og digitalisering, økonomi, HR og tværsektorielt samarbejde. Aftalepartierne noterer sig, at besparelserne bl.a. indhentes via synergier på tværs af sygehusene og Regionshuset, herunder med fokus på harmonisering, konsolidering og standardisering samt i et vist omfang ændret organisering. Aftalepartierne lægger vægt på, at dette realiseres på en sådan måde, at sygehusene fortsat sikres tilstrækkelige muligheder for decentralt manøvrerum samt lokalt forankrede processer og kompetencer.

Den resterende del af besparelsen på administration vil blive udmøntet via generelle rammereduktioner i Regionshuset og på sygehusene baseret på en fordelingsnøgle.

Forretningsudvalget følger udmøntningen af besparelserne på sundhedsområdet.

Aftalepartierne noterer sig, at der i økonomiaftalen ikke er lagt op til, at besparelserne skal udmønte sig i et 1-til-1 fald i opgørelsen af administration. Der er således lagt en bredere tolkning af administration til grund end den, der følger af opgørelsesmetoden til administration.

For Regional Udvikling friholdes kollektiv trafik og miljøområdet for besparelser på administration. Besparelserne findes ved at reducere bidraget til Danish Life Science Cluster med 2 mio. kr. årligt samt

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

reducere det årlige bidrag til Syddansk Sundhedsinnovation på Regional Udviklings område med 1 mio. kr., jf. ovenfor. Desuden reduceres uddannelsespuljen i 2024 forlods med 1 mio. kr. Uddannelsespuljen indgår sammen med de øvrige puljer under Regional Udvikling i et samlet serviceeftersyn i foråret 2024, jf. afsnit 8.1. De resterende 0,8 mio. kr. findes ved besparelser på Åvrig administration inden for Regional Udviklings område.

Herudover indledes drøftelser med samarbejdspartnere, herunder kommunerne, om Region Sønderjylland-Schleswig og det Syddanske EU-kontor for sammen at vurdere potentialer for en mere fokuseret indsats, herunder identificere eventuelle trædesten for de kommende års besparelser, jf. afsnit 8.12 og 8.13.

3 Sundhed

3.1 Tværgående indsatser

3.1.1 Afvikling af behandlingsefterslæb og kortere ventelister

Regeringen og Danske Regioner indgik i februar 2023 aftale om akutplanen, der skal nedbringe ventetider samt øge aktiviteten og produktiviteten. I akutplanen er der afsat 1.150 mio. kr. i 2023 og 650 mio. kr. i 2024 til afvikling af behandlingsefterslæbet. Region Syddanmarks andel udgør 245 mio. kr. i 2023 og 142 mio. kr. i 2024.

Aftalepartierne er enige om, at det er en helt afgørende prioritet, at overholdelsen af udredningsretten normaliseres, og at ventetiden til behandling normaliseres senest i løbet af 2024 svarende til målsætningerne i akutplanen.

Region Syddanmark har sat ind på en række fronter for komme i mål med dette. Der er indgået aftaler med privathospitaler for at imødegå kapacitetsudfordringerne. Herudover har Regionsrådet truffet en række beslutninger, der tilsammen giver sygehusene de bedst mulige betingelser for afvikling af behandlingsefterslæbet, herunder bl.a. mulighed for meraktivitetsafregning for aktivitet udført uden for almindelig arbejdstid.

Der bliver løbende sat ind med målrettede tiltag på områder med særlige udfordringer. Dette gælder bl.a. ortopædkirurgien.

Aktuelt er billedet, at der er en ekstraordinær høj aktivitet på privathospitalerne, som bidrager til at nedbringe behandlingsefterslæbet. Det gælder særligt inden for ortopædkirurgien, hvor der er udfordringer. Udgifterne hertil finansieres af midlerne fra akutplanen, som udløber efter 2024.

Aftalepartierne er enige om, at den fortsatte normalisering af overholdelsen af udredningsretten og ventetid til behandling skal være højt prioriteret i 2024. Aftaleparterne lægger i den forbindelse til grund, at indsatserne som udgangspunkt tilrettelægges inden for normalsystemets rammer. Dette indebærer, at en række af de ekstraordinære tiltag, fx muligheden for pukkelaftviklingsklinikker og dyre løsninger, der har været iværksat, udfases med udgangen af 2023.

Forretningsudvalget følger området og forelægges løbende status.

3.1.2 Det digitale sundhedsvæsen

Digitale løsninger og ny teknologi kan være med til at give bedre og mere fleksibel patientbehandling og bedre sammenhæng. Digitale løsninger kan også i nogle tilfælde være med til at frigøre arbejdskraft og skabe gode patientforløb.

Det gælder bl.a. softwarerobotter (RPA), som kan bidrage til at frigive medarbejderressourcer og samtidig aflaste personalet for ensidige/gentagende arbejdsgange, som ikke direkte påkræver menneskelig handling. RPA-teknologi bliver i stigende grad anvendt til at automatisere både administrative og kliniske processer i

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

såvel Regionshuset som på sygehusene. Det samme gælder en række øvrige teknologier, som understøtter automatisering, digitalisering og forenkling af arbejdsgange, herunder automatiserede samtale-assistenten (chatbots såvel i administrationen som i klinikken samt digitale blanketter og målrettede mobile apps, som kan automatisere og forenkle arbejdsgange samt sikre opsamling og videregivelse af information fra borgere, patienter og regionens medarbejdere.

Den nuværende digitaliseringsstrategi indeholder 23 initiativer, der understøtter borgerens digitale møde med sundhedsvæsenet, den gode digitale arbejdsplads, digital understøttelse af det nære og sammenhængende sundhedsvæsen samt innovation og nye teknologier.

Digitaliserings og innovationsudvalget er i gang med at forberede en ny digitaliseringsstrategi, der skal gælde for perioden 2025-2027, og som kan bidrage til at videreføre og intensivere de nuværende initiativer.

Digitalisering og teknologi er nogle af værktøjerne til at løse fremtidens udfordringer i sundhedsvæsenet med mangel på arbejdskraft og en snæver økonomisk ramme. Aftaleparterne ønsker derfor, at den nye digitaliseringsstrategi fortsat understøtter frigørelse af tid for det kliniske personale og besparelser gennem bedre arbejdsgange, automatiseringer og et mere simpelt it-landskab i regionen.

Samtidig vokser truslen på cyber- og informationssikkerhedsområdet. Som borger skal man trygt kunne overlade sine data til regionen, og derfor vil den kommende digitaliseringsstrategi fortsat have skarpt fokus på at sikre borgernes data ved tiltag inden for cyber- og informationssikkerhed.

Aftaleparterne noterer sig, at der er behov for større kapacitet i Databeskyttelsesrådgiverfunktionen (DPO). Det skyldes bl.a. flere henvendelser og behov for rådgivning. Funktionen har derfor været en midlertidig opnormeret. Opnormeringen permanentgøres og finansieres med 0,325 mio. kr. fra konsulentkontoen og 0,325 mio. kr. fra prioriteringspuljen.

3.1.3 Innovationsstrategi

Regionsrådet vedtog i foråret 2023 en ny innovationsstrategi "Patienternes Sundhed – sammen om innovation" med ambitionen om at sætte retning for innovationsarbejdet samt at styrke fundamentet for Region Syddanmarks innovationsindsats. Strategien bygger oven på regionens igangværende arbejde med sundhedsinnovation og er et redskab, der skal spille sammen med og understøtte lokale og centrale initiativer, herunder sygehusenes arbejde med innovationsområdet.

Innovationsstrategien udpeger fire missionsområder, hvor der er størst behov for, at innovation bidrager med udvikling af nye løsninger.

Til modning og fremme af innovative ideer etableres en innovationspulje på 10 mio. kr. Puljen finansieres ved en tilsvarende nedskrivning af eksisterende pulje til skalering. Innovationsstrategiens øvrige forslag håndteres inden for eksisterende rammer.

Digitaliserings- og innovationsudvalget fremlægger forslag til udmøntning af innovationspuljen.

3.1.4 Socialsygeplejersker

I forbindelse med budgetaftalen for 2019 blev der afsat midler til et toårigt forsøg med en socialsygeplejerskeordning på OUH. Siden er forsøget evalueret og i budgetaftalen fra 2021 blev ordningen permanentgjort, så der i dag er 10 socialsygeplejersker på sygehusematriklerne i Region Syddanmark. I efteråret 2023 er det besluttet, at der i løbet af 2024 gennemføres en mindre evaluering, hvor der dels præsenteres en opgørelse over socialsygeplejerskernes aktivitet med afsæt i registreringer i EPJ Syd, dels foretages et mindre antal interviews med patienter, som kan illustrere deres gevinster af socialsygeplejerskernes indsatser.

Målgruppen for socialsygeplejerskerne er patienter, der ofte har samtidige komplekse problemstillinger af såvel somatisk, psykiatrisk og social karakter, fx hjemløse og personer med et misbrug. De har ofte

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

vanskeligt ved at gøre brug af eksisterende sundhedstilbud, hvorfor formålet med ordningen er at opnå en værdig behandling af socialt udsatte patienter, samt at patienterne færdigbehandles, inden de forlader sygehuset.

Med tiden har socialsygeplejerskernes udviklet deres praksis, så indsatsen også vendes ud af sygehuset. Socialsygeplejersken på Esbjerg Sygehus har en tæt kontakt med de kommunale misbrugscentre og med psykiatrien, og på Sygehus Lillebælt er der et samarbejde med Kirkens Korshær i Vejle. I Aabenraa tager socialsygeplejersken ud af huset og har kontakt til et værested månedligt, med henblik på at patienterne får en tilknytning og en vej ind i sundhedssystemet. Desuden er der også samarbejde og kontakt, der går den anden vej, dvs. at kommunale gadesygeplejersker, bo-støttemedarbejdere og opsÅgende medarbejdere kontakter socialsygeplejerskerne. Det betyder, at de kommunale medarbejdere og socialsygeplejerskerne sammen kan koordinere indlæggelser, blodprøver, transport tur/retur til sygehuset og udskrivelser. Disse indsatser, hvor samarbejdet er vendt eksternt, er aftalepartierne overbevist om, kan udvikles yderligere.

Sundhedsudvalget, psykiatri- og socialudvalget og udvalget for det nære sundhedsvæsen modtager sammen med den evaluering, der allerede er planlagt, en oversigt over socialsygeplejerskernes eksterne samarbejder.

3.1.5 Forskningsstrategi og forskning i effekt ift. ulighed

Udarbejdelsen af Region Syddanmarks nye forskningsstrategi påbegyndes i efteråret 2023. Der er en stor opmærksomhed på at fastholde og videreudvikle den positive retning, som sundhedsforskningen i Region Syddanmark har gennemgået de sidste fem år.

En kommende forskningsstrategi vil bygge videre på det nuværende fundament, hvor langt størstedelen af de fastsatte indsatser og mål er nået. Som led i udarbejdelsen af forskningsstrategien afsøges muligheder for at fremme forskning i effekten af indsatser til fremme af lighed i sundhed.

Der vil være en bred og åben involvering i processen, der skal understøtte prioritering af de rigtige områder og sikre et bredt ejerskab i regionen.

3.2 Sundhed – Somatik

3.2.1 Ny kræftplan

Aftalepartierne noterer med tilfredshed, at regeringen har tilkendegivet at ville afsætte 100 mio. kr. årligt i 2023, 300 mio. kr. i 2024 og herefter 600 mio. kr. årligt til en ekstraordinær kræftindsats og Kræftplan V. Aftaleparterne noterer sig i forlængelse heraf, at der endnu ikke er indgået en endelig aftale om fordeling af midlerne og de nærmere kriterier herfor. Det er dog forudsat, at der skal etableres en ny patientrådgivning for livstruende sygdomme og en specialenhed også for livstruende sygdomme.

Arbejdet følges i Sundhedsudvalget, og udvalget fremlægger – når de nationale forudsætninger herfor er afklaret – forslag til etablering af ny patientrådgivning for livstruende sygdomme og forslag til, hvorledes Region Syddanmark skal indgå i konkret samspil med den kommende specialenhed samt evt. øvrige forslag til udbygning af kræftområdet i Region Syddanmark, som ikke vurderes at skulle indgå en Kræftplan V.

Når de centrale udmeldinger om Kræftplan V er på plads, lægger aftaleparterne til grund, at Sundhedsudvalget arbejder med implementering af Kræftplan V i Region Syddanmark. Aftaleparterne ønsker i den forbindelse at mulighederne for at indarbejde idriftsættelse af kamerapillen og mulighederne for at indarbejde CAR-T behandling af hæmatologiske patienter indgår.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

3.2.2 Center for funktionelle lidelser

Regionsrådet besluttede i juni 2021 at flytte center for funktionelle lidelser fra OUH til Sygehus Lillebælt pba. udfordringer med at rekruttere lægefaglige ressourcer til OUH. Dette trådte i kraft d. 1. september 2021.

Regionsrådet bevilgede i november 2022 1,35 mio. kr. fra meraktivitetspuljen til aktivitetsudvidelse som engangsbevilling i forlængelse af et behov for at sikre kapacitet på centeret, så ventetiden kunne blive reduceret, og det i højere grad kunne sikres, at patienterne får en tid til ambulans behandling inden for en rimelig tid. Bevillingen er således blevet anvendt til at ansætte en ekstra speciallæge og 0,5 ekstra psykolog-stilling.

Aftalepartierne er enige om at gøre bevillingen fra meraktivitetspuljen til aktivitetsudvidelsen permanent for at forbedre rekrutterings- og fastholdelsesmulighederne og yderligere reduktion af ventelister.

Aftalepartierne ønsker desuden, at der nedsættes en faglig arbejdsgruppe. Arbejdsgruppen skal undersøge spillet mellem specialiseret behandling i centeret og behandling på øvrige sygehusafdelinger, samt overgangen fra barn til voksen. Herudover skal arbejdsgruppen beskrive forventninger til fremtidig faglig udvikling og muligheder for forbedringer af forløb for patienter med funktionelle lidelser.

Den faglige arbejdsgruppe afrapporterer til Sundhedsudvalget.

3.2.3 Omsorg for forældre der mister et barn

Aftalepartierne lægger vægt på, at de forældre, der mister et barn, får omsorg og den rette støtte.

I foråret 2023 er der gennemført en kortlægning af indsatsen i fødeplanen vedrørende omsorg og faciliteter til forældre, der mister et barn. Kortlægningen peger på følgende indsatser:

- Tilbud om sorgforløb til de familier, der får en samrådsabort på social indikation.
- En tidlig konsultation ved ny graviditet til de familier, der tidligere har mistet et barn i anden eller tredje trimester.
- Tilbud om et ekstra møde i 7 ugers sorggruppeforløb.
- Tidligt hjemmebesøg af en jordemoder, ved udskrivelse tidligt efter at have mistet barnet.

Sygehusene arbejder videre med disse initiativer inden for eksisterende rammer.

Sundhedsudvalget følger området.

3.2.4 Robustgørelse af lægelige specialer

Inden for visse geografiske områder og lægelige specialer oplever Region Syddanmark udfordringer med at fastholde og rekruttere et tilstrækkeligt antal speciallæger.

For at imødekomme sårbarheden vedrørende speciallægeressourcer i udvalgte specialer har Region Syddanmark i 2022 etableret specialespecifikke arbejdsgrupper. Arbejdsgrupperne har identificeret løsninger på de aktuelle og kommende udfordringer, der er forbundet med at fastholde og rekruttere speciallæger. I 2023 præsenterede arbejdsgrupperne konkrete forslag til initiativer, der kan iværksættes både på lokalt og regionalt niveau for at styrke fastholdelsen og rekrutteringen af speciallæger.

Arbejdet med at implementere og konkretisere de anbefalede initiativer fortsætter i de lægelige specialeråd, sygehusledelserne og de berørte afdelinger. Der gøres i foråret 2024 status på det foreløbige arbejde.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

Aftalepartierne anerkender det store arbejde med at styrke de lægelige specialer på tværs af sygehusenhederne. Aftalepartierne er opmærksomme på behovet for at implementere de foreslåede initiativer for at sikre en mere robust speciallægebemanding i hele regionen.

Forretningsudvalget følger indsatsen.

3.2.5 Rekruttering af geriater

Det geriatriske speciale i regionen vurderes at være i risiko for ikke at kunne imødekomme de fremtidige krav i sundhedsvæsenet, hvilket både skyldes en vedvarende rekrutteringsudfordring til specialet, samt at den demografiske udvikling øger behovet for geriater. I budgetaftalerne for 2022 og 2023 blev det aftalt at analysere det geriatriske speciale og komme med forslag til styrkelse af rekruttering. Kortlægningen peger på følgende indsatser:

- Netværk på tværs af afdelinger og sygehuse
- Optimering af tværfaglig tilgang til geriatriske patienter
- Opprioritere geriatri på medicinuuddannelsen
- Opprioritere forskningen
- Læger i hoveduddannelsesforløb tilbydes at få dækket kursusafgift, hvis de optages på European Academy for Medicine of Ageing (EAMA)

I budget 2021 blev der afsat 1 mio. kr. årligt til at styrke lægelige specialer med rekrutteringsudfordringer. Det forventes, at der i 2023 bliver anvendt 0,7 mio. kr., hvorefter der vil være 0,3 mio. kr. i 2023 og 1 mio. kr. i 2024 og frem. I budgetaftalen for 2022 blev det aftalt at igangsætte en planlægningsproces for urologi og geriatri, så rekrutteringen styrkes, og i budgetaftalen for 2023 blev der afsat 1,0 mio. kr. til styrkelse af urologien.

Aftalepartierne er enige om, at anvende puljen fra 2021 til finansiering af to ekstra introduktionsstillinger i geriatri, svarende til 1 mio. kr. årligt i 3 år.

Esbjerg Sygehus har ikke haft geriater ansat de seneste mange år, og har ikke udsigt til at kunne rekruttere. Aftaleparterne ønsker derfor, at begge stillinger skal være delt med Esbjerg Sygehus, dvs. OUH Odense – Esbjerg Sygehus og Sygehus Lillebælt – Esbjerg Sygehus.

3.2.6 Glukosemålere

Det er besluttet i regionerne at implementere behandlingsrådets anbefaling om at tilbyde glukosemålere som behandlingsredskab til alle voksne med type 1 diabetes. Det forventes, at 90 pct. af patienterne med type 1 diabetes vil tage imod dette tilbud. I Region Syddanmark er dækningsgraden i dag på 78 pct., så Region Syddanmark er allerede godt på vej, bl.a. som følge af Region Syddanmarks nuværende retningslinjer for tildeling af glukosemålere. De resterende patienter får tilbudt glukosemålere i takt med, at de kommer ind til planlagte ambulante besøg på sygehuset. Der er i finansieringsmodellen af sygehusene allerede afsat midler til fuld mål opfyldelse.

3.2.7 Finansiering af helgenomsekventering

Folketinget vedtog i januar 2018 oprettelse af Nationalt Genom Center og i forlængelse heraf donerede Novo Nordisk Fonden 1 mia. kr. til udførelse af i alt 60.000 helgenomsekventeringer. Danske Regioner gav i den forbindelse tilsagn om, at regionerne ville bidrage med finansiering af håndtering og fortolkning i den periode, hvor Novo Nordisk Fondens finansiering er gældende.

Regionerne har i dag ansvaret for håndtering og tolkning af prøver. Regionsrådet har i april 2023 godkendt en finansieringsmodel for denne aktivitet.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

I løbet af 2024 eller senest i 2025 overtager regionerne ansvaret for helgenomsekventeringen og den digitale infrastruktur, som i dag varetages af staten. Udgifterne til helgenomsekventering i Region Syddanmark forventes fuldt indfaset at udgøre ca. 17 mio. kr. årligt ved en aktivitet på 20.000 helgenomsekventeringer på landsplan. Udgiftsskønnet er behæftet med betydelig usikkerhed.

Udgifterne til den digitale infrastruktur omfatter bl.a. national database, variantdatabase og supercomputer. Omfanget af den regionale finansiering heraf er p.t. ukendt, da der pågår forhandlinger mellem Danske Regioner og Indenrigs- og Sundhedsministeriet, men det forventes at blive et større millionbeløb.

Eventuelle udgifter i 2024 finansieres af konsolideringsmidler med henblik på at indarbejde sagen i budget 2025.

3.2.8 Ventetider i skadesvisitationen samt på skadestuer og skadeklinikker

Borgere, der henvender sig til skadesvisitationen eller møder frem i akutmodtagelse eller skadeklinik med mindre skader, kan opleve ventetid. Efter overgang til EPJ-Syd er der ikke sket registrering af data, der kan anvendes til monitorering af ventetider. Det er forventningen, at der kan findes en model for registrering og opsamling af data i løbet af 1. halvår 2024.

Sundhedsudvalget følger ventetider for telefonopkald til skadesvisitation, ventetid til fremmøde-tid samt genbesøger servicemål og målopfyldelse for ventetid i skadestuen eller i skadeklinikken efter fremmødetidspunktet. Sundhedsudvalget fremlægger forslag til indsatser til at sikre målopfyldelse såfremt der er behov herfor.

Borgere, der utilsigtet venter ekstra længe i akutmodtagelse, skadeklinik eller lægevagtskonsultation, har begrænset adgang til forplejning. Sundhedsudvalget beskriver mulighederne for forplejning for disse patienter og fremlægger forslag til retningslinjer herfor.

3.2.9 Fortsættelse af opsporing og behandling af sårbare borgere

I budget 2020 blev der afsat midler til Linje C – et toårigt projekt med test og behandling for Hepatitis C (HCV på gadeplan via et mobilt team. Indsatsen har bidraget til WHO's mål om at 90 pct. af alle HCV-smittede i 2030 skal være diagnosticerede og 80 pct. i behandling.

Bevillingen til Linje C forlænges og udvides til at omfatte identifikation og behandling af andre infektionssygdomme hos sårbare borgere. Der afsættes således 950.000 kr. årligt i perioden 2024-26 til at opspore og behandle HIV, tuberkulose, Hepatitis B og C via en udkørende enhed til de miljøer, som typisk ikke selv op søger behandling (Linje C).

Sundhedsudvalget fremlægger forslag hertil.

3.2.10 Center for voldtægtsofre

Regionsrådet har i 2023 styrket regionens to centre for voldtægtsofre med et varigt rammeløft til øget psykolognormering. I denne forbindelse er der sket en harmonisering af serviceniveauet for psykologbehandling. Sundhedsstyrelsen anbefaler desuden socialrådgiverbistand i tilknytning til behandling af voldtægtsofre. Dette er i dag muligt i Odense i begrænset omfang, men ikke i Kolding.

Med henblik på også her at harmonisere de to centres tilbud om socialrådgiverbistand, vil centeret i Kolding fremover sikre tilknytning af en socialrådgiver på linje med tilbuddet i Odense og inden for sygehusets eksisterende ramme.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

3.3 Sundhed – Psykiatri

En styrket psykiatri har været en klar politisk prioritering gennem de seneste år. Psykiatrisygehusets budget er således øget med ca. 250 mio. kr. i faste priser, og antallet af medarbejdere (opgjort som fuldtidsbeskæftigede) er øget med ca. 275 i perioden 2017-2023.

Bagtæppet for væksten er en klar regional prioritering gennem flere regionrådsperioder, herunder bl.a. med en ambitiøs psykiatriplan for 2020-2024, og at psykiatrien også er prioriteret nationalt, herunder via finanslovsmidler.

På trods af de massive prioriteringer er psykiatrien mærkbart presset af fortsat af flere patienter, mangel på kapacitet og store udfordringer med rekruttering og fastholdelse, samtidig med, at der er ambitioner og ønsker om at forbedre psykiatrien. Ikke blot i regionalt regi, men også på tværs af sektorer.

Aftaleparterne ønsker, at den klare prioritering af psykiatrien skal fortsætte i budget 2024, hvor regionsrådet i samarbejde med ledelse og medarbejder i psykiatrien arbejder for yderligere at styrke psykiatrien til at kunne imødekomme det aktuelle pres og fremtidens udfordringer.

Prioriteringen omfatter realisering af konsolideringsplanen for psykiatri, herunder en udbygning af retspsykiatrien, finansiering af den besluttede omorganisering og styrkelse af børne- og ungdomspsykiatri samt udvikling af integreret behandlingstilbud til patienter med dobbeltdiagnoser.

Aftaleparterne lægger til grund, at ovenstående initiativer vil kunne finansieres varigt af løftet i en ny 10-årsplan for psykiatrien og regeringens annoncerede løft af psykiatrien på 3 mia. kr. årligt frem mod 2030.

Aftaleparterne noterer sig at tidsperspektivet for udmøntning af 10 årsplanen ikke matcher de konkrete behov for styrkelse af psykiatrien i Region Syddanmark allerede på kort sigt. Der er derfor behov for at finde midlertidige finansieringsløsninger.

Når de endelige kriterier og præmisser for realisering af 10-årsplanen foreligger gøres status i forhold til varig finansiering af de ønskede indsatser, herunder også i forhold til eventuelle videre udviklingsmuligheder og initiativer.

3.3.1 Konsolideringsplan

Aftalepartierne er opmærksomme på, at psykiatrien er mærkbart presset af flere patienter, mangel på kapacitet og store udfordringer med rekruttering og fastholdelse, samtidig med der er ambitioner og ønsker om at forbedre psykiatrien. Ikke blot i regionalt regi, men også på tværs af sektorer.

I januar modtog regionsrådet et "bekymringsbrev" fra psykiatriens sygehusledelse. Psykiatri og socialudvalget har flere gange drøftet bekymringsskrivelsen og har i den forbindelse anmodet psykiatrisygehusets direktion om at udarbejde et forslag til konsolideringsplan for sygehuset.

Konsolideringsplanen skal bygge bro til – eller tage forskud på – 10-årsplanen for psykiatri og indeholder forslag om:

- **Udenlandske læger (2,2 mio. kr. i 2024-25).** En indsats over 2 år for at tiltrække udenlandske læger. Indsatsen baseres på samme model som tidligere anvendt, hvor en afdeling får en lønkomensation på 350.000 kr. efter 6 måneders ansættelse af den udenlandske læge. Hertil komme udgifter til rekruttering, modtagelse, introduktion og bosættelse.
- **Virtuel lægeklinik (2,8 mio. kr. i 2024-26).** Oprettelse en virtuel lægeklinik med inspiration fra Region Sjælland, hvor målsætningen er, at der ansættes et antal læger, svarende til to fuldtidsstillinger, der udelukkende arbejder virtuelt. De kliniske afdelinger kan rekvirere lægeressourcer efter behov fra den virtuelle lægeklinik. Bevillingen finansierer et introduktionsforløb på tre år, hvorefter klinikken skal være selvfinansierende ved, at de kliniske afdelinger køber ydelser i klinikken.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

- **Implementering af akutplan (2,7 mio. kr. fra 2024 og frem).** Permanentgørelse af styrkelse af akutmodtagelsen i psykiatrisk afdeling, Odense, som i 2023 blev finansieret af "her- og nu" kapacitetspakken fra 10-årsplanen.
- **Afbødningspulje vagt (4 mio. kr. fra 2024 og frem).** Sygehuset oplever i stigende omfang svært syge og stærkt udadreagerende patienter, hvor det er nødvendigt at tilknytte særligt uddannet vagtpersonale for at skabe den nødvendige sikkerhed og tryghed og forebygge vold og arbejdsskader. Der lægges op til en pulje til afbødning på 4 mio. kr. Psykiatrisygehuset vil inden for denne ramme afsøge muligheden for at etablere et internt vagtværn.
- **Central visitation og anvendelse af udrednings- og behandlingspakker (1,4 mio. kr. fra 2024 og frem).** Psykiatrisygehuset oplever stor variation i brugen af udrednings- og behandlingspakker. Der ønskes derfor etableret en central visitationsenhed, som vil kunne understøtte en mere hensigtsmæssig udnyttelse af kapaciteten og medarbejderressourcerne. For at understøtte arbejdet lægges der op til at afsætte midler til en sekretariatsleder i voksenpsykiatrien og en logistikkonsulent til dataunderstøttelse.
- **Retspsykiatrisk distriktskykiatri (2,4 mio. kr. fra 2024 og frem).** Som følge af ændret praksis i kriminalforsorgen er opgaven med at sikre økonomi, bolig mm. til retspsykiatriske patienter overgået til psykiatrien. Den retspsykiatriske distriktskykiatri styrkes med såvel socialrådgiverkapacitet som behandlerkapacitet for at løse denne opgave i samarbejde med kommunerne. Den konkrete indsats vurderes i lyset af den planlagte styrkelse af kriminalforsorgen.

Konsolideringsplanens elementer skal ses i sammenhæng med, og som supplement til, alle elementerne i den nuværende psykiatriplan med fx indsatser for at nedbringe tvang, flere meningsfulde aktiviteter, patientstyrede senge og forsøge med at nedbringe brugen af medicin.

Konsolideringsplanen koster samlet 15,5 mio. kr. i henholdsvis 2024 og 2025. I 2026 er udgifterne til planen 13,3 mio. kr. og fra 2027 vil det varige finansieringsbehov andrage 10,5 mio. kr.

Aftaleparterne ønsker, at den samlede plan realiseres.

På grund af forsinket ibrugtagning af OPP-byggeriet i Odense kan ovenstående indsatser i 2024 og 2025 finansieres af midler afsat til nyt rehabiliteringsafsnit på OUH og til fælles afsnit for patienter med spiseforstyrrelse.

Aftaleparterne lægger samtidig til grund, at den varige finansiering vil kunne findes i sammenhæng med finansieringen af 10 årsplanen for psykiatri.

Psykiatri og socialudvalget fremlægger forslag til udmøntning af ovenstående tiltag.

3.3.2 Flere retspsykiatriske senge

Et centralt element i konsolideringsplanen er en styrket indsats for at reducere antallet af retspsykiatriske patienter i almenpsykiatrien og håndtere de retspsykiatriske patienter, der vil ende i almenpsykiatrien.

Set i lyset af det store pres på retspsykiatriske senge ønsker aftaleparterne, at der etableres et yderligere retspsykiatrisk sengeafsnit i Esbjerg. Afsnittet skal tilvejebringes gennem ombygning af eksisterende sengeafsnit.

Udvidelsen af retspsykiatrien skal ses i sammenhæng med to initiativer fra Økonomiaftale 2024 om etablering af det nye integrerede behandlingstilbud til patienter med misbrug i den regionale psykiatri, *jf. afsnit 3.3.5*, og omlægning af de særlige pladser, *jf. afsnit 3.3.6*.

Psykiatri- og socialudvalget fremlægger forslag hertil.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

3.3.3 Lægetjek til retspsykiatriske patienter

Med budget 2023 blev ordningen med opsporing, behandling og kontrol af livsstilsrelaterede og somatiske sygdomme for retspsykiatriske patienter permanentgjort og udvidet til at omfatte såvel Esbjerg som Middelfart.

Når der etableres et nyt sengeafsnit i Esbjerg, vil de patienter, der er indlagt her, også være omfattet af denne ordning.

3.3.4 Børne og ungdomspsykiatri

Med henblik på at nedbringe ventelisterne i børne- og ungdomspsykiatrien besluttede Regionsrådet i april 2023 en ændret organisering af børne- og ungdomspsykiatrien. Reorganisering indeholdt bl.a.:

- Ændring af aldersgrænsen fra 0-19 år til 0-17 år
- Styrkelse af den ambulante kapacitet
- Øget samarbejde med kommunerne

Planen implementeres fra efteråret 2023.

Omstruktureringen medførte et finansieringsbehov på 7,4 mio. kr. som i 2023 er dækket af kapacitetspakken, der er en del af 10-årsplanen for psykiatri.

I 2024 og 2025 kan finansiering ske igennem forsinket ibrugtagning af OPP-byggeriet i Odense, hvor der er afsat til nyt rehabiliteringsafsnit på OUH og til fælles afsnit for patienter med spiseforstyrrelse. Aftaleparterne lægger samtidig til grund, at den varige finansiering vil kunne findes i sammenhæng med finansieringen af 10-årsplanen for psykiatri.

Ventetid er belastende og forbundet med betydelig usikkerhed for de involverede. I supplement til allerede iværksatte initiativer ønsker aftalepartierne, at der igangsættes indsatser med yderligere udvikling af information og selvhjælpsprogrammer på Mindhelper.dk, således at mistrivsel i størst mulig udstrækning forebygges og tidlige indsatser prioriteres. Samtidig kan noget af indholdet på mindhelper.dk hjælpe børn og unge i ventetiden.

Regionen samarbejder med civilsamfundsorganisationen headspace. Headspace har rådgivningstilbud til unge flere steder i regionen. Evaluering af headspace viser gode resultater af indsatsen og viser, at der er stor tilfredshed hos regionens ansatte med rådgivningstilbuddene og samarbejdet med headspace. Headspace kan spille en rolle for nogle af dem der står på venteliste til udredning og behandling i psykiatrien. De tilknyttede frivillige ungerådgivere skal til stadighed have de fornødne kompetencer til at kunne gøre en forskel for de unge der kontakter headspace - herunder også unge som er på venteliste til udredning og behandling.

Aftaleparterne ønsker, at regionen undersøger mulighederne for at forstærke samarbejdet med headspace gennem prioritering af ressourcer rettet mod kompetenceudvikling af ungerådgiverne på headspacecentre.

Med henblik på at skabe bedre rammer i ventetiden – indtil børne- og ungdomspsykiatrien igen kan overholde udrednings- og behandlingsretten – vil der med udgangspunkt i de etablerede mobilteams i børne- og ungdomspsykiatrien blive arbejdet med kontakt til de ventende med størst behov med henblik på rådgivning og støtte i ventetiden.

Aftalepartierne er enige om at afsætte en pulje på 1,5 mio. kr. til afbødende foranstaltninger for ventende til Børne og ungdomspsykiatri, som kan finansiere initiativer vedr. mindhelper.dk, headspace og andre afbødende foranstaltninger. Psykiatri- og socialudvalget fremlægger forslag til udmøntning af puljen.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

Ventetiderne til udredning og behandling forventes at falde de kommende år. Psykiatri- og socialudvalget vil følge udviklingen tæt og om nødvendigt foreslå yderligere tiltag.

3.3.5 Dobbeldiagnoser

Regeringen, KL og Danske Regioner har i forbindelse med økonomaftalen for 2024 indgået aftale om et nyt regionalt tilbud til mennesker med en psykisk lidelse og et samtidigt behandlingskrævende misbrug. Det samlede dobbeltdiagnosetilbud etableres trinvist fra 1. september 2024 og vil være fuldt indfaset i 2027.

Til opgaven tilføres Region Syddanmark 13,7 mio. kr. i 2024, 37,9 mio. kr. i 2025, 60,7 mio. kr. i 2026 og ca. 68 mio. kr. fra 2027.

Når regionen skal løfte denne nye samlede og integrerede behandlingsopgave står det oven på erfaringerne med de sidste mange års udvikling af redskaber og metoder til at forbedre behandlingstilbuddet til dobbeltdiagnosticerede og samarbejdet omkring denne patientgruppe. Siden budget 2019 har der været afsat 4 mio.kr. årligt til dette udviklingsarbejde. Senest har der i perioden 2020-2022 været igangsat en lang række projekter i regi af Psykiatriplan 2020-2024 (anbefaling 17) finansieret af denne ramme.

I budget 2023 er der derudover afsat yderligere midler til konkret forberedelse af ansatte i psykiatrien til denne nye behandlingsopgave.

For at matche den store opgave med at starte det nye sammenhængende og integrerede behandlingstilbud til dobbeltdiagnosticerede er aftaleparterne enige om, at ud over de afsatte midler i 2023, skal der afsættes yderligere 4 mio. kr. i 2023 og 2024 til at forberede det nye regionale tilbud. Midlerne stammer fra den afsatte og udsponerede ramme på 4 mio. kr. til udmøntning af psykiatriplanens anbefaling 17 om at give borgere med psykisk lidelse og samtidigt misbrug (dobbeldiagnose) en mere sammenhængende indsats på tværs af region og kommune.

Psykiatri- og socialudvalget fremlægger forslag hertil.

3.3.6 Omlægning af særlige pladser

Regeringen, KL og Danske Regioner har i forbindelse med økonomaftalen for 2024 indgået aftale om omlægning af de særlige pladser med virkning fra 1. juli 2024. På landsplan omlægges 114 særlige pladser til 88 pladser, som er forankret i den regionale psykiatri og målrettet samme målgruppe.

Reduktionen i antallet af sengepladser og den planlagte konvertering af almenpsykiatrisk afsnit i Esbjerg til retspsykiatrisk afsnit fordrer en større omlægning af sengekapaaciteten for at sikre en rationel dimensionering og sammensætning af sengeafsnittene og den tilstrækkelige lokale sengepladskapaacitet.

De nuværende særlige pladser er placeret i Odense og Esbjerg, men der er ingen geografiske bindinger på de kommende nye senge. Omlægningen af sengekapaaciteten skal ses i sammenhæng med omstruktureringen af Børne- og Ungepsykiatrien, der indebærer omlægning af 4 pladser for at reducere presset på voksenpsykiatrien på Fyn som følge af de nye aldersgrænser.

Psykiatri- og socialudvalget fremsætter forslag hertil.

3.3.7 Fremskudt funktion for veteraner og traumatiserede flygtninge

Set i lyset af den kommende fusion af afdelingerne for traume og torturofre i Middelfart ønsker aftalepartierne, at der etableres fremskudte funktioner for denne målgruppe i Vejle og Odense.

Desuden indledes dialog med RCT Jylland, som vi har driftsoverenskomst med, om etablering af fremskudte funktioner inden for deres dækningsområde.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

Aftaleparterne ønsker, at eventuelt afledte ekstra udgifter til etablering og drift af de fremskudte funktioner finansieres af de udisponerede midler i psykiatriplanen til udbygning af den ambulante psykiatri.

Psykiatri og socialudvalget fremsætter forslag hertil.

3.3.8 Mental trivsel og forældretræning

Aftaleparterne noterer sig, at der i regi af Danske Regioner pågår et udvalgsarbejde omkring mental sundhed. Når udvalget har fremlagt anbefalinger til indsatser til fremme af Mental Sundhed, så udarbejder psykiatri og socialudvalget og udvalget for det nære sundhedsvæsen med udgangspunkt her i en analyse af status for Region Syddanmark.

Udvalgene skal bl.a. fokusere på mulighederne for træning af forældre til børn med ADHD, angst og autisme.

3.3.9 Region Syddanmarks psykiatriplan

Implementering af konsolideringsplan for voksenpsykiatrien, den nye organisering af børne- og ungdomspsykiatrien, etablering af integreret behandlingstilbud til dobbeltdiagnosticerede, omlægning af de særlige pladser og færdigimplementering af den nuværende psykiatriplans 39 anbefalinger vil samlet sikre en markant udvikling af psykiatriområdet de kommende år frem mod 2027, men også samtidig lægge beslag på en meget stor del af sygehusets udviklingskapacitet. Samtidig afventes fortsat en nærmere afklaring af initiativer i samt implementering af 10 års planen for psykiatri.

Den eksisterende psykiatriplan løber umiddelbart ud med udgangen af 2024, men set i lyset af ikke mindst den uafklarede proces i relation til 10 års planen, er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at vurdere, om det vil være meningsfuldt at igangsætte arbejdet med en ny psykiatriplan inden for en kortere tidshorison, eller det vil være mere hensigtsmæssigt at forlænge den nuværende plan nogle år med fortsat fokus på de relevante tematikker som fx nedbringelse af tvang, flere meningsfulde aktiviteter, sammenhæng, rekruttering og fastholdelse, lighed i sundhed mv.

Aftaleparterne er enige om, at der inden udgangen af 1. halvår 2024 skal træffes beslutning om proces for udarbejdelse af en kommende psykiatriplan og eventuel forlængelse af den nuværende plan. Psykiatri- og socialudvalget fremlægger forslag hertil.

3.4 Det sammenhængende sundhedsvæsen

Regionsrådet har siden 2017 haft et specifikt fokus på at udvikle det nære og sammenhængende sundhedsvæsen. Det er sket i et tæt samarbejde på tværs af de tre sektorer – kommuner, praksisområdet og de fem sygehuse.

Set hen over årene er der sket en rivende udvikling. Projekter og indsatser har medvirket til at gøre det bedre at være patient, der krydser sektorgrænser. "Kom trygt hjem" er blot et eksempel, som netop nu er ved at blive udbredt i hele Syddanmark, hvor samarbejdet på tværs af sektorer ikke alene er med til at forebygge genindlæggelser, men også at øge patienternes livkvalitet og tilmed overlevelsen efter en hoftenær fraktur. I "Kom trygt hjem" er et af de vigtige elementer, at sygehuset varetager behandlingsansvaret efter udskrivelse, og netop dét er også et element, der kan genfindes i det udvidede behandlingsansvar, som fra november 2023 implementeres i hele regionen.

Regionsrådet kan derudover notere sig, at samarbejdet med kommunerne på det politiske niveau er nået et godt skridt videre ved etableringen af sundhedsklyngerne. Sundhedsklyngerne omkring de fire akutsygehuse er et nyt forum, som fra medio 2022 involverer borgmestrene i de kommuner, der indgår. Dialog er helt nødvendig for, at vi kan samarbejde henover forskellige vilkår og forskellige udfordringer.

Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen kommer til at udvikle sig i årene fremover. Den nye sundhedsaftale forventes at træde i kraft 1. januar 2024. Den viderefører en række visioner og

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

målsætninger som ramme for det gode samarbejde, og den vil også medføre nye tiltag. Regionsrådet ønsker ikke blot at være en understøttende, –vi ønsker sammen med de øvrige samarbejdspartnere i det samlede sundhedsvæsen at være en drivende kraft i den videre udvikling af det nære og sammenhængende sundhedsvæsen.

Aftaleparterne er af den opfattelse, at Regions Syddanmark og de syddanske kommuner er kommet rigtig langt. Aftaleparterne ser frem til en fortsat udvikling til gavn for patienterne.

3.4.1 Udvidet behandlingsansvar i 72 timer efter indlæggelse

Aftalepartierne bag Budget 2023 i Region Syddanmark blev i 2022 enige om, at Region Syddanmark skal indfase en ordning, hvor sygehuset beholder behandlingsansvaret i 72 timer efter udskrivelse for visse færdigbehandlede patienter. Ordningen skal medvirke til at forebygge u hensigtsmæssige genindlæggelser kort tid efter udskrivelse fra sygehuset. Udvidet behandlingsansvar defineres ved, at sygehuset påtager sig at håndtere de henvendelser, som sundhedsprofessionelle og almen praksis måtte have efter den aktuelle udskrivelse fra sygehuset.

Ordningen skal øge kvalitet og tilgængelighed i samarbejdet mellem sygehus, kommune og almen praksis i de første døgn efter udskrivelsen. Ordningen implementeres i Region Syddanmark pr. 1. november 2023 for borgere med behov for kommunal sygepleje, der udskrives til midlertidig kommunal døgnplads, plejecenter eller kommunal sygepleje i eget hjem.

Sundhedsudvalget gør status på erfaringerne med implementering af 72-timers udvidet behandlingsansvar inden udgangen af 2024.

Aftalepartierne ønsker, at muligheden for at udvide 72-timers udvidet behandlingsansvar til andre målgrupper afsøges, herunder om og hvordan psykiatrien eventuelt kan indgå på længere sigt, når erfaringerne fra implementeringen af ovenstående målgrupper foreligger.

Sundhedsudvalget og psykiatri- og socialudvalget fremlægger forslag hertil.

3.5 Praksissektoren

3.5.1 Lægevagt

Regionsrådet godkendte d. 23. januar 2023 en ny aftale med de Praktiserende Lægers Organisation i Syddanmark om drift af lægevagten i tidsrummet kl. 16-23 på hverdage og kl. 8-23 i weekender og på helligdage. Aftalen sikrer, at der er et nært lægevagtstilbud til borgerne i Region Syddanmark med mange konsultationssteder og korte ventetider. Som følge af aftalen overtager regionen ansvaret for lægevagten om natten fra 1. februar 2024.

Aftalepartierne noterer sig, at der venter en stor opgave med at etablere en velfungerende lægevagt om natten. Udvalget for det nære sundhedsvæsen følger området.

3.5.2 Lægedækning til udsatte

Der er i forlængelse af budgetaftalen for 2023 foretaget en afdækning af området med drøftelser med relevante NGO'er, faglige eksperter, PLO Syddanmark samt erfaringer fra Region Hovedstaden. Der har desuden været afholdt temadrøftelser i såvel Udvalg for det nære Sundhedsvæsen som i Udsatterådet. Udsatterådet har udarbejdet idekatalog til arbejdet.

Udvalg for det nære Sundhedsvæsen fremlægger forslag til konkrete indsatser inkl. økonomi hertil. Udsatterådets inputs indgår i det videre arbejde.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

3.6 Det præhospitale område

Organisatorisk og sundhedsfagligt er der over årene sket store ændringer på det præhospitale område, og kompleksiteten på området er stigende. Fra kun at udføre en transportopgave i en ambulance, er der i dag mange led i den præhospitale kæde, der varetager en række forskellige sundhedsfaglige indsatser – og i stigende grad i samarbejde med kommuner, almen praksis og sygehusene. I takt med denne udvikling hen imod mere sundhedsfagligt indhold i opgavevaretagelsen, er kravene til personalets kompetencer øget, og behovet for kvalitetsudvikling på det præhospitale område er stigende.

Dette giver anledning til at se på den fremtidige organisering af det præhospitale område i Region Syddanmark, så det er bedst muligt rustet til at imødegå udviklingen i retningen af at blive en mere integreret del af patientbehandlingen i Region Syddanmark. Men henblik på at sikre en øget sammenhæng med det samlede sundhedsvæsen og sikre, at fremtidens krav til det præhospitale område kan håndteres optimalt, er der behov for at etablere en særskilt præhospital organisation.

Aftaleparterne konstaterer, at der er igangsat en analyse af organiseringen af det præhospitale område med henblik på at konsolidere området, så der skabes de bedste forudsætninger for at løse de præhospitale kerneopgaver, for fortsat faglig udvikling, samarbejde med sygehusene og mere sammenhæng mellem de forskellige præhospitale enheder, herunder Sundhedsplanlægning, AMK-vagtcentralen, og regionens to ambulanceoperatører. En ny og mere robust organisation skal være etableret forud for indgåelse af ny kontrakt med privat operatør 1/9 2025.

Udgiften til etablering af en ny præhospital organisation vurderes at udgøre 5 mio. kr., som finansieres inden for de nuværende præhospitale rammer.

Det præhospitale udvalg fremlægger forslag til etablering af en ny præhospital organisation.

3.6.1 Akutbil i Nørre Nebel

Aftalepartierne er enige om at ændre den nuværende akutbil i Nr. Nebel fra det nuværende døgnberedskab i de tre sommermåneder til en model, hvor akutbilen i stedet kan være til stede 12 timer dagligt i fem måneder.

Det præhospitale udvalg forelægger forslag til, hvordan de ekstra frigjorte timer (to måneder) kan fordeles inden for en uændret økonomisk ramme. Aftalepartierne er opmærksomme på, at der kan være rekrutteringsudfordringer forbundet med en ændring af den nuværende ordning.

4 Personalepolitiske pejlemærker - en samlet ramme for rekruttering og fastholdelse af medarbejderne

Medarbejdere og ledelse har i regi af Region Syddanmarks hovedudvalg formuleret 7 pejlemærker for sygehusenes arbejde med rekruttering og fastholdelse. Pejlemærkerne udgør en samlet ramme for regionens indsats for at være en god arbejdsplads med høj trivsel og god opgaveløsning til gavn for patienter og borgere

Pejlemærkerne sætter fokus på det gode og velfungerende arbejdsliv, bedre fordeling af vagtbyrden, god vagtplanlægning, gode overgange mellem uddannelse og arbejdsliv, tværfaglig opgaveløsning, rammer for god ledelse samt dialog og samarbejde

Aftaleparterne noterer sig specifikt, at et af pejlemærkerne omhandler udvikling af MED-samarbejdet. Det fremgår bl.a. af dette pejlemærke, at værdien af et godt MED-samarbejde skal italesættes, med fokus på gensidig tillid og respekt og med så tidlig inddragelse som muligt. Pejlemærket beskriver også behovet for at organisere MED-samarbejdet, så det er nærværende for medarbejderne særligt på Lokal MED niveau.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

Hovedudvalgets pejlemærker for fastholdelse og rekruttering sætter en klar retning og ramme for arbejdet med at sikre, at Region Syddanmark nu og i fremtiden er en attraktiv arbejdsplads, hvor dygtige medarbejdere har lyst til at arbejde og lyst til at blive.

Aftalepartierne markerede med budget 2023 opbakning til pejlemærkerne som rammen for Region Syddanmarks arbejde med fastholdelse og rekruttering. Pejlemærkerne udgør således fundamentet for den politiske indsats på personaleområdet

4.1 Pejlemærke: ”Rammer for et godt arbejdsliv”

Et af pejlemærkerne for fastholdelse og rekruttering er ”rammer for et godt og velfungerende arbejdsliv”. Aftalepartierne er opmærksomme på at implementering af dette pejlemærke kræver en bred og mange facetteret indsats på de enkelte enheder. Forretningsudvalget er løbende både blevet præsenteret for eksempler på denne indsats, herunder indikatorer for den samlede trivsel.

Aftalepartierne lægger til grund at forretningsudvalget også i 2024 følger implementering af pejlemærket.

4.1.1 Høje følelsesmæssige krav

Regionsrådet har de senere år prioriteret midler til en række indsatser, der har haft til formål at styrke arbejdsmiljø og trivsel. I de to sidste budgetforlig har regionsrådet afsat midler til at understøtte arbejdet med forebyggelse og håndtering af høje følelsesmæssige krav. Dette har givet mulighed for en række indsatser på sygehusene og i Ambulance Syd.

Aftalepartierne har noteret sig i den forbindelse, at Hovedudvalget tillægger det stor betydning, at der afsættes midler til at forebygge konsekvenser af høje følelsesmæssige krav. Aftalepartierne afsætter et engangsbeløb på 5 mio. kr. i 2024 til at fortsætte indsatsen.

Hovedudvalget udarbejder forslag til udmøntning til forelæggelse for forretningsudvalget

Forretningsudvalget følger indsatsen.

4.1.2 Seniorarbejdsliv

Aftalepartierne lægger vægt på, at regionens arbejdspladser er gode og attraktive for alle medarbejdere uanset alder eller livsfase. Aftalepartierne anerkender Hovedudvalgets og de enkelte enheders fokus på og arbejde med at fastholde og udvikle seniormedarbejderne i regionen.

Seniormedarbejderne leverer et vigtigt bidrag til løsningen af kerneopgaven med deres erfaring og særlige kompetencer, som hver dag kommer patienter og borgere til gode. Aftalepartierne bakker op om, at ledere fortsat har en værdibaseret og udviklingsorienteret dialog med den enkelte medarbejder, så alle får et godt og langt arbejdsliv på regionens arbejdspladser.

Regionsrådet understøtter fortsat indsatsen med midler til afholdelse af workshops for seniorer i 2024, så flere medarbejdere kan få inspiration til udviklingsmuligheder i senkarrieren. Forretningsudvalget følger indsatsen.

4.2 Pejlemærke: ”Vagtudtynding og god vagtplanlægning”

God vagtplanlægning er et omdrejningspunkt for at kunne give patienterne den bedst mulige behandling og pleje og for at skabe en attraktiv arbejdsplads med fleksibilitet og indflydelse. Pejlemærket om god vagtplanlægning sætter bl.a. fokus på indflydelse på egen vagtplan, forudsigelighed og retfærdighed i vagtplanlægningen. Aftalepartierne glæder sig over, at Hovedudvalget har fulgt op på pejlemærket med 8 principper for god vagtplanlægning, som i den kommende tid skal gøres til genstand for drøftelse på alle niveauer i organisationen.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

I budgetaftalen for 2023 afsatte regionsrådet midler til et projekt for at understøtte innovation og udvikling af vagtplanlægningsindsatsen i Region Syddanmark. Aftalepartierne noterer med tilfredshed, at projektet er godt i gang og ser frem til at følge resultaterne.

Alle sygehusene arbejder i tæt dialog mellem ledere og medarbejdere med at få flere medarbejdere til at tage del i vagtarbejdet. Aftalepartierne ser indsatsen som et vigtigt bidrag til at sikre balance mellem arbejdsliv og privatliv og styrke fastholdelsen og rekrutteringen i de døgnbemandede dele af sundhedsvæsenet.

Forretningsudvalget følger indsatsen.

4.3 Pejlemærke: ”Styrkelse af overgang fra uddannelse til arbejdsliv”

Overgangen fra uddannelse til arbejdsliv handler om gode og praksisnære praktikker, det faglige og sociale fællesskab, udvikling af ansvar og kompetencer samt generel forberedelse på arbejdslivet.

Regionsrådet har i 2022 nedsat et særligt politisk udvalg med fokus på, hvordan regionen i samarbejde med uddannelsesinstitutionerne kan understøtte pejlemærket, og hermed skabe en bedre kobling og overgang fra uddannelse til nyansat i sundhedsvæsenet.

Udvalget har bestået af regionrådspolitikere, repræsentanter fra uddannelsesinstitutioner, ledelsesrepræsentanter, repræsentanter for de studerende, tillidsrepræsentanter samt patientrepræsentanter. Udvalget har igennem 2023 undersøgt og identificeret områder, hvor der er potentiale for at styrke sammenhængen og overgangen fra uddannelse til arbejdsliv.

Udvalget har formuleret en række ambitioner og prioriterede konkrete indsatser. Ambitionerne er, at uddannelserne i højere grad skal tilpasses sundhedsvæsenets fremtidige behov, at god introduktion af nyansatte fortsat skal prioriteres højt og at studerende og elever skal have en tidligere tilknytning til praksisfællesskabet. Eksempler på konkrete indsatser er bl.a. at udbrede tilbud om erhvervspraktik og studiejob, systematisk evaluering af introduktionsforløb og oprettelse af delestillinger på tværs af sygehuse og uddannelsesinstitutioner.

I den kommende periode skal ambitionerne drøftes og udfoldes – både på den enkelte arbejdsplads og i samarbejdet med uddannelsesinstitutioner, kommuner og faglige organisationer.

Udvalgets afrapportering behandles i Regionsrådet.

4.4 Pejlemærke: ”God ledelse”

Region Syddanmarks ledere spiller en afgørende rolle i, at vores arbejdspladser er attraktive og kan tiltrække, udvikle og fastholde dygtige medarbejdere. Aftalepartierne lægger derfor vægt på, at alle sygehuse har fokus på at arbejde med at styrke og understøtte lederne, der har det daglige ansvar for driften.

Indsatserne er lokalt forankret med særligt fokus på funktionslederne og tæller bl.a. systematisering af introduktionsforløb, kompetenceudvikling, reduktion af ledelsesspænd samt ledernetværk.

Forretningsudvalget følger indsatsen på de enkelte sygehuse.

4.5 Øget fremmøde

Et højt fremmøde og lavt sygefravær er med til at sikre, at der hver dag er de medarbejdere og de kompetencer til stede, som der er behov for, for at løse opgaverne. Aftalepartierne lægger vægt på, at et godt arbejdsmiljø og en højtrivsel kan bidrage til et højt fremmøde. Aftalepartierne ønsker, at den tidligere besluttede 1-5-15 model revitaliseres på de enkelte enheder, og at modellen fortsat udgør rammen for håndtering af sygefravær.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

Aftalepartierne forventer, at der i det kommende år bliver arbejdet målrettet med at styrke fremmødet på alle regionens arbejdspladser, idet det har en afgørende betydning for trivslen og for den behandling og service, som regionen kan tilbyde patienter og borgere. I denne proces er den gode dialog i blandt andet MED-systemet en forudsætning for at finde de løsninger, som skaber værdi på den enkelte arbejdsplads.

Aftalepartierne noterer, at sygefraværet er steget fra 4,4 procent til 5,9 procent siden 2019. Aftalepartierne forventer, at der arbejdes på at opnå det politisk vedtagne mål om et samlet sygefravær på 4,1 procent for hele regionen.

Forretningsudvalget følger udviklingen i sygefravær og fremmøde samt følger op på de enkelte enheders konkrete indsatser på dette område.

4.6 Forbrug af eksterne vikarer

Aftalepartierne lægger vægt på, at fast bemanning på afdelingerne styrker arbejdsfællesskaberne og kontinuiteten i patienternes forløb. Aftalepartierne anerkender, at brugen af interne vikarbureauer er et godt alternativ, når alle vagter ikke kan besættes.

Regionsrådet har godkendt en handlingsplan for halvering af forbruget af eksterne vikarer for plejepersonalet på alle sygehuse inden udgangen af 2024. Aftalepartierne noterer sig, at alle sygehuse er godt i gang med arbejdet. Aftalepartierne ønsker, at der i 2024 arbejdes videre med mulighederne for at nedsætte forbruget af eksterne vikarer på lægeområdet.

Forretningsudvalget følger indsatsen.

4.7 Særligt udvalg om fremtidens arbejdsmarked

Der nedsættes et særligt udvalg (§ 17 stk. 4-udvalg), som skal arbejde med trends og tendenser på fremtidens arbejdsmarked. Udvalget skal bl.a. arbejde med for regionens mulighed for at rekruttere og fastholde medarbejdere med fokus på de nye generationer af medarbejdere, seniorer og mænd i omsorgsfag. Udvalget skal udarbejde anbefalinger til mulige indsatser, og herunder inddrage ledelsens rolle heri.

Udvalget rådgiver forretningsudvalget og regionsrådet om relevante indsatser.

Udvalget sammensættes bredt af bl.a. politikere, ledere, medarbejdere og øvrige relevante, eksterne parter. Funktionsperioden er otte måneder.

Regionsrådet forelægges forslag til kommissorium for udvalget i oktober 2023.

5 Fremtidens sundhedsvæsen er en del af den grønne omstilling

Regionsrådet har sat en ambitiøs målsætning om, at regionens samlede udledning af CO₂ skal reduceres med mindst 35 pct. frem mod 2030. Målsætningen skal nås ved at nedbringe såvel det direkte CO₂-aftryk fra energi, brændstof m.v. som ved at nedbringe det CO₂-aftryk, der opstår via indkøb og forbrug.

Aftalepartierne ser frem til, at regionsrådet får forelagt en række konkrete strategier og deres forventede bidrag til det samlede reduktionsmål frem mod 2030. Inden for det kommende år forelægges delstrategier for hhv. bæredygtigt byggeri, transport og energi. Som en del af strategien for Bæredygtigt byggeri vil bl.a. forhold som cirkulær brug af råstoffer og integrering af klimadagsorden i regionens udbud på anlægsområdet blive adresseret.

Når de sidste delstrategier foreligger i 2025, vil der som en del af den aftalte midtvejsevaluering blive foretaget en vurdering af, om der kræves yderligere tiltag for at sikre reduktionen på de 35%.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

Det er aftalepartierne opfattelse, at der på nuværende tidspunkt er den nødvendige organisatoriske ramme for at kunne håndtere klima og grøn omstilling på enhederne og i regionens indkøb. Den meget store forandringsopgave regionen står overfor sikres ikke mindst gennem en tydelig forankring og ansvarsfordeling mellem sygehusenhederne, hvor alle enheder får lead på en eller flere af de konkrete strategier og handleplaner.

Aftalepartierne noterer, at klimaregnskabet for 2022 viser, at regionen er på rette vej, men der bliver brug for yderligere intensivering af arbejdet med reducere af CO₂-udledningen i de kommende år for at kunne nå de 35 pct. reduktion i 2030.

Aftalepartierne noterer med tilfredshed, at der er lagt en plan for 100 pct. udfasning af brug af fossile brændstoffer til brug for opvarmning på regionens matrikler i 2024. Aftalepartierne vil fortsat prioritere midler til at øge regionens produktion af vedvarende energi gennem fx opsætning af solceller i forbindelse med anlægsprojekter de kommende år, der hvor det er muligt.

Lægemedelområdet, herunder medicinspild, inhalatorgasser og brugen af anæsthesigasser er nogle af de områder, der både bidrager allermost til regionens klimaaftryk og samtidig vurderes at være nogle af de områder, hvor der er flere oplagte, kendte tiltag med store reduktionspotentialer. Aftalepartierne ser frem til, at regionsrådet får forelagt forslag til projekter på disse områder. Udvalget for Byggeri, Indkøb og Grøn omstilling udarbejder forslag.

Aftalepartierne er enige om, at arbejdet med klimadagsordenen skal integreres i det daglige arbejde på regionens enheder og ikke køre i et parallelt udviklingsspor. Her spiller medarbejderne, som eksperter i det daglige arbejde, arbejdsprocesserne og kulturen på arbejdspladsen, en vigtig rolle i at identificere, bidrage og være med til at nedbryde barrierer til genanvendelse, cirkulær økonomi og affaldssortering. Medarbejderinvolveringen skal understøttes og fremmes på de enkelte enheder, og der skal i arbejdet med klimadagsordenen på de enkelte sygehusenheder sikres den tilstrækkelige medarbejderinvolvering i opstart, afprøvning og implementering af klimainitiativer.

5.1 Klimapulje

Konsolideringen i 2023 vil frigøre midler i 2024. I foråret 2024 prioriterer regionsrådet anvendelsen heraf, og aftalepartierne er enige om i den forbindelse bl.a. at prioritere en klimapulje i størrelsesordenen 10-15 mio. kr.

Puljen kan finansiere konkrete klimainitiativer omkring fx CO₂-neutral transport, reduktion i klima-skadelige anæsthesigasser, mere klimavenlige udenomsarealer på regionens matrikler, forsøg med mere bæredygtigt byggeri, mindsket medicinspild m.v. samt andre initiativer, som supplement til den eksisterende klimapulje. Herudover er aftalepartierne indstillet på at prioritere yderligere konsolideringsmidler, hvis det skulle være nødvendigt, til større anlægsinvesteringer på klimaområdet i fx vedvarende energi.

Samtidig hæfter aftalepartierne sig ved, at finansieringen af innovationsarbejdet i den nye innovationsstrategi også skal bidrage til arbejdet med grøn omstilling i dagligdagen på driftsenhederne.

6 Det sociale område

Socialområdet har de seneste år oplevet en stadig større efterspørgsel fra kommunerne efter pladser på det specialiserede område.

Konkret betyder det, at der i Fredericia i tredje kvartal 2024 åbnes yderligere 21 døgn- og 21 dagtilbudspladser til voksne med autismespektrumforstyrrelser.

Aftalepartierne noterer sig, at regeringen og KL løbende vil drøfte anbefalingerne fra det nedsatte ekspertudvalg og at visse elementer er afspejlet i aftalen om kommunernes økonomi for 2024, herunder rammer for etablering af kommunale tilbud og eftersyn af tilsyn med sociale tilbud.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

6.1 Stigning i takster på flere tilbud

Socialdirektørforum, der er det administrative samarbejdsforum blandt socialdirektørerne i Syddanmark, vil fortsat i 2024 arbejde på at italesætte det kommunale udgiftspres og samarbejde om anvendelse af metoder, der kan holde udgifterne nede, men fortsat sikre, at borgerne tilbydes den nødvendige støtte. Dette skal bl.a. ske ved at fastholde fokus og øget effektivisering på de tilbud, der eksisterer, samt via fokus på udvikling af nye og effektfulde tilbud.

Tendensen på det regionale socialområde de seneste år er imidlertid, at nye borgere er indskrevet i højere ydelsespakker end tidligere. Dette udfordrer de eksisterende basistakster grundet øgede udgifter til ledelse, nattevagter, barselsbidrag, arbejdsskader etc. Renteudgifterne er derudover steget markant det seneste år grundet den generelle samfundsmæssige økonomiske udvikling og rentestigning. Basistaksterne har, ud over den almindelige pris- og lønudvikling, været uændrede de sidste mange år.

De ekstraordinære udgifter betyder, at det er nødvendigt at hæve basistaksterne på flere tilbud i 2024.

6.2 Faglighed og trivsel

På det specialiserede socialområde løser medarbejderne hver dag komplekse opgaver, som kræver høj faglighed og tæt samarbejde på tværs. Socialområdet har fokus på at sikre, at alle medarbejdere er klædt på til dette og trives fra første arbejdsdag. På socialområdet er der derfor fokus på at sikre gode introforløb, der skaber tryghed og trivsel i jobbet fra start.

I 2024 vil socialområdet arbejde med at styrke introduktionsforløb og konkret vil nye medarbejdere på de sociale centre i 2024 komme igennem et uddannelsesforløb af mindst seks dages varighed med fokus på netop den målgruppe, de skal arbejde med. Derudover arbejder socialområdet med at styrke ledelseskonstruktionen, så der sikres mere ledelse tæt på medarbejderne i det daglige arbejde. Der skal være bedre tid til løbende faglig sparring og ledelse i flere af døgnets timer på alle tilbud, så medarbejderne oplever den støtte og opbakning, de har brug for.

7 Anlæg

Aftalepartierne konstaterer med tilfredshed, at økonomiaftalen indebærer et højere anlægsniveau, især i 2025, i forhold til tidligere år.

De kvalitetsfundsstøttede sygehusbyggerier udgør kun en mindre del af regionernes samlede bygningsmasse. Der er også behov for løbende investeringer i den resterende bygningsmasse, bl.a. for at understøtte omkostningseffektiv drift, nye behandlingstilbud, godt arbejdsmiljø for medarbejderne samt tidssvarende forhold for patienter og pårørende. Hertil kommer behovet for grønne investeringer, fx i form af energioptimering og klimasikring. Endelig er der behov for løbende investeringer i apparatur og it, bl.a. for at undgå nedslidning af apparaturparken, driftstekniske nedbrud m.v.

Aftalepartierne noterer sig, at regeringen vil fremlægge forslag til en sundhedsfond til vedligeholdelse og modernisering af sygehuse samt investeringer i teknologi og digitalisering, som reducerer arbejdskraftsudfordringen og sikrer danskerne nem og lige adgang til forebyggelse og sygdomsbehandling. Indfasningen af en ny sundhedsfond vil skulle ses i tæt sammenhæng med udfasningen af kvalitetsfundsbyggerierne.

Inden for regionens anlægsloft er aftalepartierne enige om at prioritere følgende projekter:

7.1 Styrkelse af cyber- og informationssikkerheden

For at styrke cyber- og informationssikkerheden afsættes i forlængelse af økonomiaftalen for 2024 rådighedsbeløb på 10,7 mio. kr. årligt i 2024 og 2025 til formålet.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

Digitaliserings- og innovationsudvalget fremlægger forslag til udmøntning heraf.

7.2 Retspsykiatri

Som del af den fremlagte plan for robustgørelse af Psykiatrisygehuset er der behov for at udvide den retspsykiatriske sengekapaletet.

Med omdannelse af de særlige pladser, der følger af aftalen om regionernes økonomi for 2024, frigøres fysisk kapacitet i Esbjerg. Ved en ombygning af et eksisterende afsnit vil der kunne etableres et retspsykiatrisk sengeafsnit med 14 pladser. For at sikre højest muligt sikkerhedsniveau for patienter og personale skal der som en del af projektet arbejdes på at etablere en skannerfunktion i lighed med den i retspsykiatrien i Middelfart. Udgifterne til etablering af retspsykiatrisk afsnit skønnes at være ca. 45 mio. kr., hvortil kommer udgifter til skannerfunktion. Tidshorizonten for ombygningsprojektet er ca. 2½ år.

Udvalget for byggeri, indkøb og grøn omstilling fremlægger ultimo 2023 idoplæg hertil, finansieret inden for anlægsbudgettet.

7.3 Udvidelse af det nye OUH

Regionsrådet fastlagde i september 2022 fremtidig profil for Svendborg Sygehus som specialsygehus. Som afledt konsekvens flyttes senge og akutte ambulantepladser fra Svendborg Sygehus til det nye OUH, hvorfor sengekapaletet på det nye OUH skal udvides.

Udvidelsen ventes samlet at løbe op i 100-140 mio. kr. (2022-PL). Der er meddelt bevilling på 14,0 mio. kr. til rådgivning i forbindelse hermed.

Udvalget for byggeri, indkøb og grøn omstilling fremlægger i 2024 projektbeskrivelse for udvidelsen af det nye OUH, finansieret inden for anlægsbudgettet.

Der er fortsat fokus på at sikre den nødvendige parkeringskapacitet ved det nye OUH. En analyse i 2021 af forventet parkeringsbehov pegede på behov for at etablere op til to parkeringshuse ved det nye OUH, når man nåede frem til 2030. Regionsrådet har allerede afsat midler til det første parkeringshus. Aftalepartierne ønsker at der skal tages de første planlægningsmæssige skridt vedr. det andet parkeringshus. Det vil gøre det muligt at rykke hurtigt, når der efter indflytningen på det nye OUH er taget bestik af den faktiske parkeringssituation på stedet, og der samtidig kan peges på anlægsmidler inden for budgettet til projektet.

7.4 OUH Svendborg – Generalplan II

Regionsrådet godkendte i februar 2023 en foranalyse som grundlag for det videre arbejde med at udarbejde generalplan II for Svendborg Sygehus. Generalplanen, der samlet skønnes at løbe op i 564-585 mio. kr. (2023-PL), ventes forelagt i 2. halvdel af 2024.

Renovering, opgradering og modernisering af støttefunktioner, teknik og installationer samt logistik og infrastruktur er omfattende projekter, som for en dels vedkommende med fordel kan og bør udføres inden arbejdet med ny- og ombygning af de kliniske funktioner iværksættes. Dermed skal forholdsvis omfattende arbejder projekteres og udføres i perioden 2023-2025 uafhængigt af de øvrige ny- og ombygninger.

Der er i 2023 foreløbigt afsat 14,0 mio. kr. hertil.

Udvalget for byggeri, indkøb og grøn omstilling fremlægger idéoplæg til renovering, opgradering og modernisering af støttefunktioner m.v., finansieret inden for anlægsbudgette

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

7.5 Investeringer i nyt apparatur

Aftalepartierne er enige om at videreføre regionens langsigtede strategi for investeringer i medikoteknik apparatur og it og fastholde et tilstrækkeligt højt geninvesteringsniveau, bl.a. i lyset af apparaturparkens samlede aktuelle værdi på omkring 4 mia. kr.

Bl.a. af hensyn til kvaliteten i behandlingen og patientsikkerheden er det nødvendigt løbende at udskifte og forny apparatur. Investeringsbehovet afspejler også, at visse typer udstyr har en relativt kort, teknologisk levetid. Investeringerne bidrager samtidig til at optimere arbejdsgange m.v. og understøtter på den måde sygehusenes omkostningseffektivitet og realisering af teknologibidraget. Hertil kommer behovet for investeringer i nyt apparatur og ny teknologi affødt af nye behandlingstilbud. Det gælder særligt på kræftområdet og i forhold til højtspecialiserede områder.

Udvalget for byggeri, indkøb og anlæg fremlægger i foråret 2024 forslag til prioritering af de afsatte anlægsrammer til medicotekniske anskaffelser.

7.6 Tilgængelighed

Sikring af god tilgængelighed til regionens bygninger for patienter, pårørende og personale med handicap er vigtig - både i forbindelse med nybyggerier og i forbindelse med renoveringsprojekter.

Ud over regionen naturligtvis til enhver tid skal leve op til alle krav til tilgængelighed i lovgivningen, så vil der altid ske involvering af lokale patient- og pårørenderåd i forbindelse med større bygningsmæssige tilpasninger, bl.a. for at vurdere tilgængeligheden. Udvalget for byggeri, indkøb og grøn omstilling drøfter på baggrund af en status på tilgængeligheden på de enkelte sygehusenheder behovet for eventuelle yderligere initiativer for at styrke tilgængeligheden på regionens matrikler og forelægger det for regionsrådet.

8 Regional Udvikling

8.1 Ny Regional Udviklingsstrategi

Aftalepartierne ønsker, at den nye udviklingsstrategi – ”Sammen om fremtidens Syddanmark” skal sætte retningen for den regionale udviklingsindsats frem mod 2027.

Med strategien ønsker aftalepartierne at yde et ambitiøst bidrag til udviklingen i Syddanmark. Aftalepartierne er enige om, at udmøntningen af budget 2024 skal have som primært formål at understøtte visionerne i udviklingsstrategien, bl.a. på klimaområdet. Aftalepartierne er også enige om, at der afsættes en ramme til en Udviklingspulje på 10 mio. kr. årligt til at realisere relevante initiativer inden for strategiens visioner.

Samtidig skal der arbejdes med at nytænke og videreudvikle mulighederne for, at borgerne kan engagere sig og være aktive medspillere i realiseringen af strategiens visioner med henblik på at udvikle det regionale folkestyre. Udvalget for regional udvikling vil udarbejde forslag til, hvordan visionen om øget borgerinvolvering og udviklingen af det regionale folkestyre kan styrkes i den kommende strategiperiode.

Aftalepartierne er enige om, at der i Regional Udvikling løbende arbejdes med at skærpe prioriteringen op imod visionerne i ”Sammen om Fremtidens Syddanmark”. Der har de senere år samlet set været afsat i alt i størrelsesordenen 43 mio. kr. årligt i budgettet til puljer målrettet kulturområdet, uddannelsesområdet og implementering af den regionale udviklingsstrategi. Aftalepartierne er enige om, at puljerne og fordelingen mellem dem i første omgang fortsætter, dog reduceres uddannelsespuljen med 1 mio. kr., *jf. afsnit 2.3.*

Aftalepartierne er desuden enige om, at der skal gennemføres et serviceeftersyn af puljerne på området for regional udvikling i foråret 2024, *jf. også afsnit 8.4.*

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

8.2 En proaktiv tilgang til miljøudfordringerne i Syddanmark

Håndtering af jordforureningerne i regionen udgør en hjørnesten i et grønt og bæredygtigt Syddanmark. Listen med forurenede grunde bliver ikke kortere. Nye kommer til. Gamle dukker op igen, fordi der skal undersøges for nye stoffer som PFAS.

Der skal fortsat arbejdes aktivt med kortlægning og undersøgelser af forureningerne for bedst muligt at sikre de bedste oprensninger og afværgeforanstaltninger – både af hensyn til befolkningens sundhed og af hensyn til beskyttelse af grundvandet.

Aftalepartierne ønsker at videreføre og styrke den ambitiøse tilgang til håndteringen af regionens udfordringer på jordforureningsområdet og er enige om, at Miljøudvalget skal sætte den politiske ramme for den fremadrettede prioritering i forbindelse med den årlige handleplan/det årlige arbejdsprogram.

8.3 Generationsforureningerne

Aftalepartierne konstaterer med tilfredshed, at der står i regeringsgrundlaget, at oprensningen af generationsforureningerne gennemføres i overensstemmelse med aftalen herom.

Håndteringen af generationsforureningen i Kærgård Klitplantage er i god gænge og forventes afsluttet i 2027.

I forhold til Himmarsk Strand forventes oprensningen at kunne igangsættes, når entreprenøropgaven har været i udbud og de nødvendige tilladelser og tilstrækkelig finansiering er på plads. Miljøudvalget orienteres løbende herom.

I forhold til Grindsted vil aftalepartierne fortsat vægte et højt informationsniveau. I løbet af 2. halvår 2023 forventes det, at der vil tegne sig et billede af, hvilke afværge-foranstaltninger, der kan foretages i forhold til forureningen fra fabriksgrunden. Aftalepartierne vil arbejde for, at staten afsætter finansiering til, at regionens tredje generationsforurening i Grindsted kan blive rensset op, således at borgerne i Grindsted efter mange års aktiv indsats ikke efterlades i fornyet usikkerhed.

8.4 Teknologiudviklingspuljen

For at understøtte nye værktøjer og metoder til at håndtere jordforureninger blev der i 2022 og 2023 afsat midler til en teknologiudviklingspulje. Aftalepartierne konstaterer, at der har været stor interesse for puljen, og at der er igangsat nogle spændende projekter. Derfor ønsker aftalepartierne fortsat at understøtte den teknologiske udvikling på jord- og grundvandsområdet ved at afsætte 2 mio. kr. fra Udviklingspuljen og et tilsvarende beløb fra budgetrammen til vand og jord i 2024. Med henblik på en eventuel fortsættelse af teknologiudviklingspuljen i de efterfølgende år, herunder størrelsen og finansieringen af denne, indgår puljen i det samlede serviceeftersyn af puljerne under det samlede budget for Regional Udvikling, *jf. Afsnit 8.1*. Der gennemføres i denne sammenhæng en temadrøftelse i Miljøudvalget om anvendelsen af teknologiudviklingspuljen, og udvalget følger fremdrift og resultater.

8.5 PFAS

Der er fortsat stor opmærksomhed på forureninger med de såkaldte PFAS-stoffer. PFAS dukker op på mange grunde, også som herreløse forureninger. Regionen har fået 3 mio. kr. til PFAS-området – en god begyndelse, men langt fra nok.

I forhold til størrelsen af udfordringen mangler der midler. Derfor er der brug for en prioritering af indsatsen. Der forventes nye opgaver i forlængelse af en national PFAS-handlingsplan fra regeringen.

Dialogen imellem de mange aktører på området er afgørende for at sikre, at der ikke er forureninger, der havner mellem to stole. Aftalepartierne vil fortsat prioritere og gerne udvide det tætte samarbejde med

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

regionens kommuner og andre aktører på området og er enige om, at prioriteringen af den regionale PFAS-indsats, herunder håndteringen af kommunale påbud drøftes i Miljøudvalget.

8.6 En samlet regional klimainsats

Aftalepartierne noterer sig med tilfredshed, at der er indgået en partnerskabsaftale om Klimaalliancen, der sikrer videreførelse af DK2020 partnerskabet. Et partnerskab som Region Syddanmark sammen med RealDania oprindeligt tog initiativ til, og som siden er blevet en landsdækkende succes.

Aftalepartierne ønsker, at der i Klimaalliancen er særligt fokus på klimahandling og implementering af tværkommunale tiltag, der kan sikre at både kommuner, regioner og staten kan nå Parisaftalens mål i 2050. Aftalepartierne støtter i den sammenhæng, at regionerne, KL og EU-kontorerne arbejder for en ansøgning til et landsdækkende EU LIFE projekt (Life ACT). Projektet skal ses som et supplement til Klimaalliancen, og understøtte implementeringen og videreudviklingen af kommunale og regionale klimainsatser. Udvalget for Regional Udvikling vil i forbindelse med udformningen af ansøgningen forholde sig til omfanget af regionens rolle i projektet samt drøfte andre udviklingstiltag under Klimaalliancen.

Regionsrådet indgik i 2023 en fornyet partnerskabsaftale med Middelfart Kommune om Klimafolkemødet for 2023-2025, som gennem de seneste tre år er blevet til en national begivenhed. Der er i den nye partnerskabsaftale indskrevet, at regionen sikrer en tilbagevendende evaluering af klimafolkemøderne. Aftalepartierne vil for 2024 igen afsætte 2 mio. kr. finansieret af Udviklingspuljen.

8.7 Råstoffer

Der har i 2022 været ekstraordinært mange ansøgninger om tilladelser til råstofindvinding. Det har medført, at der er oparbejdet en pukkel af ansøgninger. Der er igangsat en række tiltag for at imødegå dette. Aftalepartierne vil fastholde stærkt fokus på at få behandlet ansøgningerne. Miljøudvalget følger udviklingen gennem de halvårslige statusredegørelser på området, herunder sagsbehandlingstider, og igangsætter eller foreslår om nødvendigt yderligere tiltag.

Regionens nuværende råstofplan 2020 indeholder en række indsatser, herunder i forhold til bæredygtig råstofforvaltning. Miljøudvalget følger implementeringen af råstofplanen og gøre status på indsatsområderne. Aftalepartierne er enige om at understøtte en bæredygtig råstofforvaltning. Finansiering til en konkret indsats findes inden for Udviklingspuljen og forelægges Miljøudvalget.

Regionsrådet besluttede i foråret 2023, at der i slutningen af 2024 skal tages stilling til igangsættelse af ny råstofplan. Miljøudvalget drøfter den politiske ramme for råstofplanen på et temamøde, herunder hvilke indsatsområder, der kan indgå i en ny plan.

8.8 Uddannelse

De første erfaringer med udmøntningen af den politiske aftale fra 2021 om elevfordeling på de gymnasiale uddannelser tyder på en række udfordringer. Bl.a. har det ikke været muligt med elevfordelingen at sikre et bedre grundlag for de mindre gymnasier i tyndt befolkede egne af Danmark, hvilket var et af hovedformålene med aftalen.

Aftalepartierne er enige om, at der skal sendes et klart signal til Christiansborg om, at den nye elevfordelingsaftale ikke fungerer efter hensigten, herunder at der er behov for at andre virkemidler som fx en taxameterreform og en mere smidig institutionslovgivning, der i højere grad muliggør samarbejder og campusdannelser. Udvalget for regional udvikling følger fortsat implementeringen af den nye elevfordelingsaftale tæt, og der skal også fortsat arbejdes i regi af de politiske fora i Danske Regioner på at fremme en række ændringer.

Regionsrådet har besluttet, at der skal gennemføres en annoncering i 2024 med knap 15 mio. af socialfondsmidlerne og knap 15 mio. fra uddannelsespuljen til medfinansiering. Temaet for annonceringen

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

er unges trivsel, overgange i uddannelsessystemet og unge og voksne uden for uddannelse og beskæftigelse. Aftalepartierne ser frem til at følge udmøntningen af midlerne.

Aftalepartierne ønsker at indsatsen for styrkede tyskkompetencer fastholdes. Udvalget for Regional Udvikling og det særlige rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde vil følge de initiativer, som igangsættes, herunder gennem den allerede besluttede temasatsning i uddannelsespuljen på 5 mio. Med afsæt deri og i samarbejde med relevante aktører vil der i 2024 blive arbejdet med at bruge "rollemodeller" til at styrke interessen for at lære tysk. Eventuelle nye initiativer kan finansieres gennem Interreg og uddannelsespuljen.

8.9 Mobilitet

Den regionale kollektive trafik i Syddanmark er fortsat stærkt økonomisk og passagermæssigt udfordret. Det skyldes strukturelle udfordringer i form af faldende passagergrundlag og passagerindtægter, bl.a. på grund af faldende ungdomsårgange og højere bilejerskab, kombineret med, at trafikelskaberne fortsat er ramt af høje omkostninger. Der forventes således et underskud på den regionale trafik på ca. 17 mio. kr. i 2023.

Aftalepartierne konstaterer, at der med Økonomiaftalen for 2024 ikke blev tilført flere statslige penge til den regionale kollektive trafik, og at der heller ikke med kommissoriet for det statslige ekspertudvalg er lagt op hertil.

Med Region Syddanmarks budgetaftale for 2023 udstak aftalepartierne en politisk retning for håndteringen af de økonomiske udfordringer. Samlet er der ikke ændret på forudsætningerne, der lå til grund for budgetaftalen for 2023, og begge trafikelskaber har igangsat planlægning af tiltag, der kan sikre, at begge selskaber ultimo 2026, i overensstemmelse med budgetaftalen for 2023, maksimalt vil have en negativ budgetligningssaldo på 20 mio. kr. Aftalepartierne forventer, at trafikelskaberne følger udviklingen tæt de kommende år og aktivt sikrer, at målsætningen for 2026 nås.

Med udkastet til udviklingsstrategien "Sammen om Fremtidens Syddanmark" og med mobilitetsprioriteterne, som de 22 kommuner og regionen står bag, fremhæves behovet for at nytænke den lokale og regionale kollektive trafik, og at trafikelskaberne udvikler sig til at være mobilitetselskaber. Aftalepartierne ønsker, at trafikelskaberne accelerer dette arbejde, herunder afrapporterer om kundernes, særligt de unges, kendskab til trafikelskabernes eksisterende mobilitetsprodukter til udvalget for regional udvikling.

Aftalepartierne vil endvidere arbejde for at kommuner, region, selskaberne og øvrige aktører skal have bedre økonomiske og lovgivningsmæssige rammer for at løse opgaven, så mobilitetsformer som fx fleksible, behovsstyrede løsninger, samkørsel, cykeltransport og kombinationer heraf bliver mere attraktive. Evt. nye tiltag, der kan understøtte brugen af sådanne mobilitetsformer, også hvor det kan indgå som en del af det regionale mobilitetstilbud, kan finansieres af Udviklingspuljen. Det skal bl.a. ses i sammenhæng med arbejdet i det statslige ekspertudvalg for kollektiv mobilitet i hele Danmark.

8.10 Kultur

Syddanmark er rig på naturoplevelser og har et levende og mangfoldigt kulturliv og mange markante events, som Region Syddanmark inden for rammerne af den nye udviklingsstrategi 2024-2027 ønsker at understøtte. Aftalepartierne er i den forbindelse enige om i 2024 at indgå i dialog med Vejle Kommune om DGI Landsstævnet i 2025. Forslaget forelægges Udvalget for Regional Udvikling og finansieres med kulturmidlerne.

Aftalepartierne ønsker derudover, at samarbejdet med kulturinstitutioner og de syddanske kulturregioner styrkes, blandt andet gennem videreudvikling af konceptet for det syddanske "Kulturtræf", som gennemføres for anden gang i 2024.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

Endeligt er aftalepartierne enige om, at Udvalget for regional udvikling aktivt skal følge det pågående arbejde med at bringe syddanske styrker inden for kultur, natur og kreativitet i anvendelse på nye måder. Det gælder ikke mindst initiativer, der har til formål at imødegå trivselsudfordringen.

8.11 Dansk-tysk samarbejde

Dansk-tysk samarbejde udgør et unikt potentiale for udviklingen i Syddanmark. Samarbejdet over den landfaste grænse er en vigtig udviklingsforstærker i den regionale udviklingsstrategi 2024-2027, og dansk-tysk samarbejde er højt prioriteret i den slesvig-holstenske delstatsregerings regeringsprogram. Aftalepartierne ønsker, at det stærke fokus på samarbejde over grænsen bibeholdes, og at det særlige rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde i den kommende periode har et særligt fokus på, hvordan visionerne i den nye udviklingsstrategi og i samarbejdserklæringen med delstatsregeringen i Slesvig-Holsten kan realiseres. Herunder ved at sætte fokus på de muligheder, der byder sig i Interreg 6A-programmet, som er kommet rigtigt godt fra start.

8.12 Region Sønderjylland-Schleswig

Region Sønderjylland-Slesvig er en væsentlig aktør for samarbejde i grænseregionen, særligt inden for pendlerrådgivning og kulturelt samarbejde. Region Syddanmark har ydet et væsentligt bidrag til udviklingen af samarbejdet siden 2007 og finansieret ca. 75% af de årlige udgifter på dansk side. Region Syddanmark vil indlede drøftelser med samarbejdspartnerne, herunder kommunerne, for sammen at vurdere potentialer for en mere fokuseret indsats, herunder identificere eventuelle trædesten for de kommende års besparelser.

8.13 Det Syddanske EU-kontor

Region Syddanmark finansierer i samarbejde med de 22 syddanske kommuner Det Syddanske EU-kontor i Bruxelles. Rammerne for kontorets fremtidige arbejde fastlægges i en resultatkontrakt for 2024-2025 mellem Region Syddanmark, KKR-Syddanmark og EU-kontoret.

Region Syddanmark vil indlede drøftelser med samarbejdspartnerne, herunder kommunerne, for sammen at vurdere potentialer for en mere fokuseret indsats, herunder identificere eventuelle trædesten for de kommende års besparelser.

8.14 Internationalt udsyn og samarbejde

Internationalt udsyn og samarbejde er vigtig forudsætning for den regionale udvikling. Gennem samarbejde med partnere uden for Danmark kan vi hente inspiration, viden og eksempelvis EU-midler, der kan understøtte de regionale indsatser inden for en bred række af områder, fx inden for klima, sundhed, teknologiudvikling, kreativitet og kultur. Region Syddanmark skal derfor også fremover deltage i relevante internationale samarbejder og fora, såsom det europæiske regionsudvalg, Vadehavsforum og Nordsøkommissionen. Udvalget for regional udvikling skal tilstræbe, at der, hvor det er relevant, sker en overlevering af viden fra regionsrådets repræsentanter i internationale fora, der kan bringes i spil i forhold til realiseringen af målene i den regionale udviklingsstrategi.

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

Underskriftside:

Vejle, den 19. september 2023:

Stephanie Lose, Venstre, Regionsrådsformand

Mette With Hagensen, Socialdemokratiet

Michael Nielsen, Det Konservative Folkeparti

Annette Blynel, Socialistisk Folkeparti

Sabrina Bech Bartholin, Nye Borgerlige

Anne Marie Geisler Andersen, Radikale Venstre

Carsten Sørensen, Dansk Folkeparti

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

9 Oversigt, økonomi

9.1 Indarbejdet i forslag til budget, jf. sidepapir til 2. behandlingen

Indsatsområde	2024
Dimensioneringsplan, lægelig videreuddannelse	8
Specialuddannelse sygeplejersker	2
Ny overenskomst for almen lægehjælp	19
Ny overenskomst for speciallægehjælp	4
Ambulance Syd	1
Budgetaftale 2022: Vækst vedr. føde- og akutplan	10
Budgetaftale 2023: Vækst vedr. overvægtsinitiativ m.v.	10
Aftalt vækst i 2024 i budget 2022 og 2023 i alt	53
Ny lægevagtsaftale (regionsrådet, januar 2023)	28
It-, cyber- og informationssikkerhed (regionsrådet, juni 2023)	4
Fællesregionale initiativer, jf. ØA2023	4
Forlods prioriteret i alt	36
I alt	89

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

9.2 Prioriteret i aftalen om budget 2024 sundhed

Afsnit	Område	2024	2025	2026	2027	Engangs 2023	Engangs 2024
3.1	Tværgående indsatser						
3.1.2	Databeskyttelsesrådgiverfunktionen (DPO)						
	- Større kapacitet	0,650	0,650	0,650	0,650		
	- Prioriteringspuljen	-0,325	-0,325	-0,325	-0,325		
	- Reduktion af konsulentkonto	-0,325	-0,325	-0,325	-0,325		
3.1.3	Innovationsstrategi						
	- Innovationspulje						10
	- Pulje til skalering						-10
3.2	Sundhed – somatik						
3.2.2	Center for funktionelle lidelser						
	- Videreførelse af kapacitetsudvidelse	1,350	1,350	1,350	1,350		
	- Meraktivitetspulje	-1,350	-1,350	-1,350	-1,350		
3.2.5	Rekruttering af geriater						
	- To ekstra introduktionsstillinger i geriatri	1,0	1,0	1,0			
	- Styrkelse lægelige specialer med rekrutteringsudfordringer (budget 2021)	-1,0	-1,0	-1,0			
3.2.9	Linje C	0,950	0,950	0,950			
3.3	Sundhed - Psykiatri						
3.3.1	Udenlandske læger	2,2	2,2				
3.3.1	Virtuel lægeklinik	2,8	2,8	2,8			
3.3.1	Implementering af akutplan	2,7	2,7	2,7	2,7		
3.3.1	Afbødningpulje vagt	4,0	4,0	4,0	4,0		
3.3.1	Central visitation mv.	1,4	1,4	1,4	1,4		
3.3.1	Retspsykiatri	2,4	2,4	2,4	2,4		
3.3.4	Ændret organisering B&U	7,4	7,4	7,4	7,4		
3.3.1	Forsinket OPP-byggeri i Odense	-22,9	-22,9				
3.3.4	Pulje til afbødende foranstaltninger for ventende til Børne og ungdomspsykiatri	1,5	1,5	1,5	1,5		
3.3.5	Dobbeltdiagnoser						
	- Kompetenceudvikling					4,0	4,0
	- Psykiatriplanens anbefaling 17					-4,0	-4,0
3.6	Præhospital						
	- Ny præhospital organisation	5,0	5,0	5,0	5,0		
	- Inden for præhospitalets rammer	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0		
4	Personalepolitiske pejlemærker						
4.1.1	Høje følelsesmæssige krav						5
5	Grøn omstilling						
5.1	Klimapulje						
	- Klimapulje						15
	- Konsolideringsmidler 2023						15
I alt		2,45	2,45	23,15	19,40	0	5

Aftale om budget 2024 for Region Syddanmark

9.3 Besparelser på administration i aftale om budget 2024

Afsnit	Område	2024	2025	2026	2027
2.3	Sundhedsområdet				
	Rammerreduktion	58,0	58,0	58,0	58,0
	Realisering af besparelse heraf	-58,0	-58,0	-58,0	-58,0
	- Borgerrettet support jf. digitaliseringsstrategi 2022-2024	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
	- Digitale kompetencer jf. budget 2020	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
	- Syddansk Sundhedsinnovation, jf. budget 2020	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
	- Øvrige (puljer, centrale områder, strategiske indsatser og rammerreduktioner)	-51,2	-51,2	-51,2	-51,2
2.3	Regional Udvikling				
	Rammerreduktion	4,8	4,8	4,8	4,8
	Realisering af besparelse heraf	-4,8	-4,8	-4,8	-4,8
	- Syddansk Sundhedsinnovation, jf. budget 2020	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
	- Reduktion af bidraget til Danish Life Science Cluster	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
	- Reduktion af uddannelsespuljen	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
	- Øvrig administration	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8